Opłata pocztowa uiszczona gotówką WYDANIE V.

Rok. XXII Kraków, czwartek 9 marca 1939 Nr. 68

NOWY DZIENNIK

Adres dla przesyłek pocztowych: Kraków, Skrytka 555. Redakcja i Administracja: ul. Orzeszkowej 7. Telefon Redakcji 136-89, Administracji 102-79 (prenumerata), 206-70 (inseraty). Konto czekowe P.K.O. w Krakowie 400.630

15 GROSZY

Redaktor naczelny przyjmuje od godz. 12-ej do 1-ej w południe. Wszelkie komunikaty należy nadsyłać wprost do administracji. Rękopisów redakcja nie zwraca. Za inseraty nie odpowiada. Ceny ogłoszeń i prenumeraty uwidocznione na ostatniej stronie.

Odpowiedź rządu na interpelacje w sprawie wypadków w Gdańsku

Warszawa, 8. 3. PAT. Dziś w obecności członków rządu z premierem gen. Sławojem Składkowskim na czele odbyło się plenarne posiedzenie Sejmu.

Marszałek Makowski zawiadomił Izbę, że w dniu 3 marca przesłał na ręce Jego Ekscelencji ks. nuncjusza Filipa Cortesi'ego gratulacje z powodu wyboru papieża Piusa XII. Następnie marszałek zakomunikował, że od pana prezesa Rady Ministrów nadeszły następujące odpowiedzi na interpelacje posłów w sprawie wypadków w Gdańsku:

1. Wicemarszałka dr Leona Surzyńskiego. Odpowiadając na interpelację posła dr Leona Surzyńskiego i innych w sprawie ostatnich prowokacyjnych wystąpień antypolskich w Gdańsku, mam zaszczyt zakomunikować co następuje:

W lutym rb. na terenie kawiarni „Langfuhr" we Wrzeszczu oraz na terenie politechniki gdańskiej doszło do szeregu ubolewania godnych zajść pomiędzy studentami narodowości niemieckiej i polskiej.

Incydenty te miały charakter wyłącznie lokalny i nie przeniosły się na terenie Gdańska poza ramy konfliktu w łonie młodzieży akademickiej.

Rząd polski, jak zawsze ocenił te zajścia pod kątem widzenia istotnego ich znaczenia politycznego, a nie pod wpływem jakichkolwiek przejściowych nastrojów młodzieży.

Stosunek swój do sprawy rząd polski ustalił nie tylko według miary incydentów, którym nie zawsze można zapobiec a przede wszystkim według ustosunkowania się naczelnych władz gdańskich do zajść.

Obecnie prowadzone są pomiędzy Komisarzem Generalnym R. P. w Gdańsku a Senatem W. M. Gdańska rozmowy celem likwidacji incydentu przy pełnym zachowaniu praw młodzieży polskiej do studiów na politechnice gdańskiej. Można już obecnie wyrazić przekonanie, że żadnej straty w studiach, z tytułu ostatnich wypadków, młodzież polska w Gdańsku nie poniesie.

Wyniki rozmów z Senatem W. M. już w najbliższych dniach będą mogły być zapewne podane do wiadomości publicznej

Prezes Rady Ministrów
SŁAWOJ SKŁADKOWSKI

2. Juliusza Dudzińskiego:

W odpowiedzi na interpelację posła Juliusza Dudzińskiego i tow. z dnia 22 lutego br. w sprawie „obrazy narodu polskiego przez Gdańszczan" mam zaszczyt zakomunikować co następuje:

Interpelacja p. posła Dudzińskiego i tow., jak wynika z dołączonej do interpelacji fotografii, dotyczy w pierwszym rzędzie obraźliwej kartki, wywieszonej przez nieznanych sprawców w kawiarni „Langfutr" we Wrzeszczu.

Na żądanie Komisarza Generalnego R. P. Senat Wolnego Miasta przeprowadził w tej sprawie dochodzenia, w którego wyniku złożył urzędowe oświadczenie, że obraźliwa wywieszka nie była dziełem studentów narodowości niemieckiej, w ten sposób odgradzając się całkowicie w imieniu władz i zorganizowanej studenterii niemieckiej od tego niesmacznego wybryku.

Sprawa ta, jak i wynikłe z niej incydenty późniejsze, są przedmiotem rozmów pomiędzy Komisarzem Generalnym R. P. a Senatem Wolnego Miasta, prowadzonych przez ten ostatni w duchu pojednawczym i z całkowitym zrozumieniem dla praw, przysługujących studentom Polakom w politechnice gdańskiej

Minister
(—) BECK

* * *

3. Ks. dr. Józefa Lubelskiego:

W odpowiedzi na interpelację posła ks. dr. Lubelskiego z dnia 23 stycznia br. „w sprawie systematycznego tępienia polskości w Niemczech i w Gdańsku" mam zaszczyt podać do wiadomości co następuje:

Zasady porozumienia polsko-niemieckiego z 1934 r., regulujące stosunki między obu państwami ipso facto również dziedzinę wzajemnego poszanowania dały temu wyraz przez jednobrzmiącą deklarację z dnia 5 listopada 1937 r., w których każdy z rządów w ramach swej suwerenności określił swoją politykę do mniejszości niemieckiej, względnie polskiej. Dzięki temu ujęciu sprawy, mniejszość polska w Niemczech znalazła dostęp bezpośredni do kanclerza Rzeszy, co nie mało przyczyniło się do podniesienia poczucia słuszności bronionego przez nią stanowiska.

Z drugiej jednak strony w obecnych czasach wielkich napięć zachodzą niestety liczne wypadki, w których czynniki lokalne odchylają się od zasadniczych linij, wytyczonych przez obydwa rządy. Rząd polski nie traci problemu mniejszości polskiej w Niemczech z oka i w najbliższym czasie przewiduje spotkanie przedstawicieli centralnych władz administracyjnych Rzeczypospolitej Polskiej i Rzeszy niemieckiej, którzy w przyjaznej formie podejmą zbadanie tych spraw.

Jeżeli chodzi natomiast o Wolne Miasto Gdańsk, to prawa ludności polskiej na tym terytorium są w zasadzie zagwarantowane przez statut Wolnego Miasta, a w szczególności ujęte w umowach polsko-gdańskich, nad których wykonaniem rząd polski czuwa. Komisarz Generalny R. P. w Gdańsku w każdym poszczególnym wypadku, zasługującym na uwagę, interweniuje u władz gdańskich.

Minister
(—) BECK

Odpowiedź na interpelację posła ks. dr Lubelskiego została wystosowana w końcu lutego b. r.

Znikome wyniki rozmów angielsko-żydowsko-arabskich w Londynie

Londyn 8. 3. ŻAT. Wczorajsze wieczorne spotkanie angielsko-żydowsko-arabskie zakończyło się bez konkretnych rezultatów. rzędowo komunikują, że osiągnięto znikomy postęp w rozmowach. Zadowolono się omówieniem ogólnych aspektów problemu palestyńskiego i zanalizowane zostało stanowisko żydowskie i arabskie. Gabinet angielski reprezentowany był na konferencji przez lorda Halifaxa oraz ministrów MacDonalda, Butlera i Dufferina and Ava. Arabów reprezentował szef delegacji arabskiej, Ali Macher Pasza, poseł Saudarabii w Londynie, Tirad Chamsi i minister spraw zagraniczny Iraku, Tessik Suwedżi. Agencja Żydowska była reprezentowana przez kilku członków z drem Weizmannem na czele.

W kołach angielskich utwierdza się przekonanie, że mało jest nadziei na spowodowanie zbliżenia aspiracji żydowsko-arabskich odnośnie do problemu palestyńskiego. Rząd angielski ma obecnie sformułować ostateczne swe wnioski. Jak sądzą, wnioski te będą na ogół zgadzały się z głównymi wytycznymi poprzednich suggestii ministra kolonii.

PŁASZCZE nieprzemakalne
(trenchcoats)
oryg. angielskie w najwyższych gatunkach
JULJUSZ NACHT, Kraków, Stradom 5

NA POSTERUNKU:

BELGIA NA ROZDROŻU

(M. K.) Kraków, 9 marca.

Przewlekłe przesilenie rządowe w Belgii zakończyło się, jak to można było przewidzieć, cięciem królewskim. Senator Pierlot podjął ostatnią rozpaczliwą próbę utworzenia gabinetu, który miał się oprzeć głównie na socjalistach i katolikach i w tym celu „ofiarował" socjalistom ministra finansów Gutta, które go plany deflacjonistyczne spotykały się ze stanowczym sprzeciwem nie tylko frakcji socjalistycznej, lecz także lewego skrzydła stronnictwa katolickiego, ale próba ta spaliła na panewce ,gdy się okazało, że nowy gabinet nie będzie miał większości w parlamencie. Król Leopold zdecydował się więc na rozwiązanie parlamentu, obarczając senatora Pierlo ta misją przeprowadzenia nowych wyborów.

Przez 3 tygodnie ciągnęło się przesilenie gabinetowe w Belgii. Król Leopold szukał rozmaitych dróg zlikwidowania przesilenia. Niedawno zmarły przywódca katolicki Henri Jaspar próbował szczęścia z gabinetem, składającym się z samych fachowców, ale ta próba nie przypadła do smaku ugrupowaniom parlamentarnym. Senator Pierlot usiłował oprzeć się na katolikach i socjalistach, ale zgoda ta rozbiła się o program deflacjonistyczny ministra Gutta. Senator socjalistyczny Soudan zabiegał o poparcie liberałów, którzy jednak stanowczo żądali głowy dra Martensa. Liberalny burmistrz Brukseli Max po porozumieniu się z frakcją liberalną po kilku godzinach zrzekł się misji utworzenia gabinetu. Zluzował go znowu senator Pierlot, wysuwając plan zaciągnięcia pożyczki wewnętrznej dla sanacji sytuacji finansowej, bez uciekania się do radykalnej redukcji pensji urzędniczych. Gdy i ten plan się rozbił, pozostało jako jedyne wyjście — rozwiązanie parlamentu.

By zrozumieć istotę przesilenia rządowego w Belgii, przypomnieć sobie musimy aferę dra Martensa. Afera ta miała wprawdzie pod kład natury osobistej, ale odsłoniła olbrzymie trudności strukturalne państwa belgijskiego. Dr Martens, jeden z przywódców „aktywistów" tj. odłamu ludności flamandzkiej, który podczas wojny światowej chciał oderwać ziemie flamandzkie od Belgii, był członkiem Rady flamandzkiej, utworzonej przez Niemcy, a więc ministrem z łaski Niemiec... Po wojnie uciekł dr Martens do Berlina, ale został zaocznie w roku 1920 skazany na śmierć. Parlament belgijski uchwalił wprawdzie później ustawę o amnestii dla politycznych zbrodniarzy z okresu wojny światowej tak, że dr Martens mógł wrócić z powrotem do ojczyzny, ale partia liberalna nie mogła się pogodzić z jego nominacją na członka nowo otwartej flamandzkiej Akademii dla medycyny. Na próżno bronił Spaak tej nominacji królewskiej, motywując ją tym, że należy wyciągnąć wszelkie konsekwencje z amnestii i raz na zawsze dla dobra kraju pogrzebać wszystkie dawniejsze spory orientacyjne. Liberali stale odpowiadali, że dobrodziejstwo amnestii nie kwalifikuje jeszcze zdrajcę ojczyzny do piastowania wysokiej godności w państwie, czemu zresztą dała wyraz sama ustawa amnestyjna, odbierająca amnestiowanym zbrodniarzom politycznym prawo zasiadania w parlamencie. Senator Pierlot a następnie socjalista Soudan ofiarowali liberałom kompromis w postaci komisji dla zbadania afery Martensa. Sam dr Martens oświadczył gotowość podania się do dymisji, ale wszystkie te formuły kompromisowe nie znalazły sympatycznego echa u liberałów, podsiłkowanych krzykliwą agitacją walońskiej organizacji kombatanckiej. Możemy pominąć dalsze perypetie tej afery, która wywołała przesilenie rządowe, bo o wiele ważniejszą jest analiza struktury ludnościowej Belgii.

Flamandczycy, językowo spokrewnieni z Holendrami, zamieszkują więcej niż połowę Belgii. Zajmują oni terytorium przeważnie rolnicze w północnej połaci Belgii, w której jednak znajdujemy silny przemysł tekstylny i metalurgiczny, oraz kopalnie węgla w zagłębiu limburskim i największy port handlowy Antwerpię. Południową część Belgii bardziej przemysłową zajmuje ludność walońska. Historia Flamandii i jej kultury jest ściśle związana z Holandią. Podczas gdy jednak Holandia już w 16-tym stuleciu wywalczyła swoją niepodległość polityczną, prowincje flamandzkie, stanowiące obecnie część Belgii, przechodziły rozmaite koleje. Za czasów Napoleona dostała się Belgia pod panowanie Francji, a wtenczas zaczął się proces wynaradowiania ludności flamandzkiej. Po upadku Napoleona dostała się Belgia pod panowanie Holandii, która ze swej strony zaczęła wynaradawiać francuską ludność walońską. W r. 1830, po rewolucji w Paryżu, oderwała się Belgia od Holandii, wchodząc w okres monarchii konstytucyjnej. Proklamowano wtenczas język francuski jako jedyny język urzędowy tak w armii jak i w administracji i sądownictwie. Podczas wojny światowej usiłowali aktywiści flamandzcy w oparciu o Niemcy uniezależnić się od państwa belgijskiego. Po wojnie światowej zrozumiały miarodajne czynniki belgijskie, że należy dojść do porozumienia z Flamandczykami. W r. 1932 proklamowano równouprawnienie obu języków. To nie zadowoliło jednak Flamandczyków, którzy wysunęli hasło zupełnej decentralizacji Flamandii i przyznania ludności flamandzkiej autonomii w ramach państwa belgijskiego. Zwolennikiem tej koncepcji jest król belgijski, który pozyskał dla niej b. premiera Spaaka. Problem flamandzki przestał być sprawą partyj politycznych, bo widzimy podział na Flamandczyków i Walończyków we wszystkich partiach politycznych. Jednym z najgorliwszych pionierów autonomii flamandzkiej jest np. znany burmistrz Antwerpii socjalista Kamil Huismanns, a w samej partii socjalistycznej widzimy rozłam na część flamandzką i walońską.

Doniosłość tego problemu ilustruje nam następująca statystyka: W Belgii (bez przyłączonych po wojnie okręgów Eupen i Malmedy) mówiło po flamandzku 3.185.100 ludzi a po francusku 2.833.334 obywateli, reszta zaś ludności mówiła obu językami, a mała garsteczka mówiła tylko po niemiecku. Gdy uwzględnimy te cyfry, zrozumiemy dopiero konieczność przebudowy ustrojowej państwa belgijskiego. Nie można rządzić krajem wbrew odłamowi, stanowiącemu większość ludności. Sama sprawa dra Martensa schodzi tutaj na plan dalszy. Dużej roli też nie odgrywa sprawa programu finansowego tak nieszczęśliwie zaogniona pod wpływem ostrego przesilenia gospodarczego, jakie teraz przechodzi Belgia. Panuje wprawdzie w tej dziedzinie dość wielka rozbieżność zdań, bo liberali są przeciwnikami etatyzmu i interwencjonizmu państwowego. Katolicy dążą ku organizacji stanowej, domagając się kontroli nad przemysłem i ochrony drobnomieszczaństwa i chłopstwa, socjaliści natomiast szukają zbawienia w robotach publicznych i w inicjatywie gospodarczej państwa, ale, jak już powiedzieliśmy, trudności znalezienia jakiejś formuły kompromisowej dadzą się mimo wszystko łatwo pokonać, chociażby drogą umiarkowanej inflacji.

Nowe wybory są niejako momentem decydującym dla przyszłości państwa belgijskiego. Życzyć by należało temu krajowi szczerze demokratycznemu, by wyszedł obronną ręką z olbrzymich trudności, przed którymi stanął. Trudno przewidzieć, jaki będzie rezultat wyborów, ale katastrofą dla Belgii byłoby zwycięstwo żywiołów skrajnie nacjonalistycznych po obu stronach barykady. Groźnym memento dla obu tak namiętnie się teraz zwalczających obozów powinno się stać olbrzymie zainteresowanie dla ludności flamandzkiej ze strony Trzeciej Rzeszy. Coraz liczniejsze są w prasie niemieckiej głosy, przedstawiające Flamandczyków jako plemię niemieckie i przemawiające za „powrotem" 13 milionów ludności holenderskiej i flamandzkiej na łono Trzeciej Rzeszy. Może ten apel do stworzenia wielkich Niemiec, składających się z przeszło 90-ciu milionów ludności na wypadek przyłączenia do Trzeciej Rzeszy Holandii i Flamandii, będzie tym przysłowiowym strumieniem zimnej wody, który otrzeźwi wybujałe namiętności obu odłamów ludności Belgii.

Bł. p.

TADEUSZ EPSTEIN

PRZEMYSŁOWIEC

odznaczony Komandorią i Krzyżem Oficerskim Orderu „Polski Odrodzonej"

zmarł po długich a ciężkich cierpieniach dnia 8-go marca 1939, w 69 roku życia.

Wyprowadzenie zwłok na miejsce wiecznego spoczynku nastąpi **jutro**, w piątek dnia 10-go marca b. r. o godz. 12-ej w południe z hali domu przedpogrzebowego cmentarza żydowskiego przy ul. Miodowej w Krakowie

RODZINA.

W jakiej mierze poprą Niemcy rewindykacje włoskie

Anglia z całym spokojem oczekuje rozwoju wypadków

(Specjalna służba inform. „Now. Dziennika")

Londyn, 8. 3. (P). W londyńskich kołach politycznych zwraca się uwagę na znamienny fakt, że od jakiegoś czasu wybitnie osłabła aktywność dyplomatyczna, szczególnie jeśli chodzi o zasadnicze problemy, które ciągle znajdują się w centrum zainteresowania opinii publicznej świata... Zamiast tego natomiast rozwija się intensywna akcja gospodarcza, prowadzona przez Londyn w różnych kierunkach.

Te same koła wyjaśniają, że wysiłek Anglii, zmierzający do rozbudowy stosunków gospodarczych na szerokiej płaszczyźnie, jest ściśle związany zarówno z problemem śródziemnomorskim jak i z zagadnieniem afrykańskim.

Rozmowy nad sprawą wymiany gospodarczej, nad zwiększeniem eksportu i nad nowym podziałem surowców, które miały miejsce ostatnio między przedstawicielem Anglii Gwatkinem a reprezentantami Rzeszy niemieckiej, poświęcone były również problemowi kolonij, choć tylko pobieżnie. Jednakowoż kiedy te sprawy przedyskutowane zostaną w sposób wyczerpujący, najprawdopodobniej sprawa włoskich rewindykacyj kolonialnych wyświe-

Bł. p.

TADEUSZ EPSTEIN

przemysłowiec

Wiceprezes Izby Przemysłowo-Handlowej w Krakowie i b. długoletni jej Prezes

b. Radny stoł. król. miasta Krakowa, b. Członek Państwowej Rady Finansowej, b. Członek Państwowej Rady Celnej, b. Członek Państwowej Rady Komunikacyjnej, Założyciel i Prezes Giełdy Pieniężnej w Krakowie, Założyciel Giełdy Zbożowo-Towarowej w Krakowie, b. Wiceprezes Centralnego Związku Przemysłu Polskiego, Wiceprezes Związku Przemysłowców w Krakowie, Prezes Kuratorium b. Wyższego Studium Handlowego w Krakowie, Członek i b. Prezes Kuratorii Szkoły Ekonomiczno-Handlowej w Krakowie, Członek Zarządów licznych instytucji gospodarczych i społecznych

odznaczony Komandorią i Krzyżem Oficerskim Orderu „Polski Odrodzonej"

urodzony dnia 6 czerwca 18.0 r.

zmarł dnia 8-go marca 1939 r.

Wyprowadzenie zwłok na miejsce wiecznego spoczynku nastąpi **w piątek, dnia 10-go marca br. o godz. 12 w południe** z hali Domu Przedpogrzebowego Cmentarza Żydowskiego przy ul. Miodowej.

IZBA PRZEMYSŁOWO-HANDLOWA w KRAKOWIE.

ZAKAZ UBOJU RYTUALNEGO jest pogwałceniem religii i konstytucji

Rezolucje zjazdu duchowieństwa żydowskiego

Warszawa 8. 3. (C) Konferencja rabinów uchwaliła rezolucje, składające się z 10 punktów:

1) Konferencja z całą autorytatywną kategorycznością stwierdza, że ubój rytualny jest dogmatem zarówno Starego Testamentu jak i Talmudu i wyraża rozgoryczenie, że osoby, wyznające inną religię, wypowiadają inne poglądy w sprawie, w której powołani są do opiniowania wyłącznie duchowni żydowscy, wprowadzając izby ustawodawcze w błąd.

2) Zakaz uboju rytualnego byłby

pogwałceniem religii żydowskiej i naruszeniem zasad Konstytucji.

3) Konferencja apeluje do rządu i ciał ustawodawczych o okazanie

tradycyjnej polskiej tolerancji religijnej

i nie popełniała grzechu pogwałcenia sumienia wierzącej ludności żydowskiej.

4) Konferencja wyraża przekonanie, że w tej sprawie także Żydzi nie ortodoksyjni przyłączą się do ogółu żydowskiego przeciwko grożącej ustawie.

5) Konferencja oświadcza, iż jest obowiązkiem każdego Żyda uczynić wszystko, co jest w jego mocy, aby udaremnić ten zamach na nakazy Tory, i apeluje szczególnie gorąco do Żydów, którzy dotychczas nie przestrzegali nakazów „kaszrut".

6) W dniu, w którym projekt ustawy wejdzie pod obrady plenum sejmowego, będzie proklamowany post powszechny i dzień modłów. Wszyscy Żydzi, mężczyźni i kobiety ponad 18 lat mają się zbierać w synagogach, gdzie obwołane będzie „cherem" (klątwa) na tych rzeźników, którzy świadomie wprowadzają w błąd Żydów bogobojnych, sprzedając mięso trefne za koszerne.

7) W dniach od 14—30 marca br. w całym kraju ma być zawieszony ubój rytualny. W tych dniach Żydzi powinni się wstrzymać od spożywania mięsa z wyjątkiem drobiu. Jatki żydowskie mają być zamknięte, a restauracje nie powinny wydawać mięsa z uboju zwierząt gospodarskich.

8) Konferencja apeluje do rzeźników żydowskich, aby przyczynili się do potanienia mięsa koszernego celem zmniejszenia rozpiętości cen między mięsem koszernym a niekoszernym.

9) Rabini wzywani są do bezwzględnej walki z rzezakami, którzy uprawiają rzemiosło bez licencji.

10) Rabini wzywają Żydów do wytrwania w tej ciężkiej próbie religii żydowskiej.

Wreszcie konferencja uchwaliła zwrócić się z protestem do p. premiera i ministra WR i OP o niedopuszczenie do wprowadzenia tej ustawy w życie.

Zgon prof. Wł. Zawadzkiego

Warszawa 8. 3. Dziś o godzinie 4 po długiej i ciężkiej chorobie zmarł ś. p. Władysław Zawadzki, b. minister skarbu, profesor Wyższej Szkoły Handlowej w Warszawie i Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie. Pogrzeb odbędzie się w Wilnie, w sobotę 11. bm.

---

tlona zostanie bez reszty i rozwiana zostanie owa tajemniczość, która dotychczas otacza całe to zagadnienie. Dopiero wtedy można będzie stwierdzić, w jakiej mierze Niemcy gotowe są poprzeć pretensje włoskie i czy w ogóle Rzesza nosi się z zamiarem ścisłego połączenia swych żądań kolonialnych z żądaniami włoskimi i traktowania ich na jednej płaszczyźnie.

W każdym razie należy stwierdzić, że na wszelką ewentualność Anglia stara się rozszerzyć możliwie jak najbardziej zakres swoich wpływów gospodarczych oczekując z całym spokojem dalszego rozwoju sytuacji. Jest bowiem faktem, który się nie da zaprzeczyć, że w opinii angielskiej dokonały się głębokie przemiany. Jakkolwiek nie zniknęły z horyzontu politycznego symptomy niepewności i niepokoju, to jednak w Anglii panuje przekonanie, że wielkie mocarstwa demokratyczne są obecnie w stanie skutecznie przeciwstawić się wszelkim groźbom i wszelkim prowokacjom.

W Palestynie nie ma dość ziemi dla... Arabów

Przedstawiciele rządu wysłuchują bredni arabskich

Londyn 8. 3. ŻAT. Na wczorajszym posiedzeniu przedstawicieli rządu z Arabami przedyskutowano obok sprawy imigracji także sprawę ustawodawstwa rolnego. Husseini oświadczył, że nie chodzi o to, iż przez nabywanie roli przez Żydów w Palestynie Arabowie stają się bezrolni, ale przede wszystkim o to, że w Palestynie w ogóle nie ma(!) dość ziemi dla ludności arabskiej.

Dużo uwagi poświęcono sprawie przyszłego ustroju w Palestynie. Minister kolonii miał zaznaczyć, że sugerując ustanowienie okresu przejściowego rząd bynajmniej nie zamierza z góry określić czasu trwania tego okresu, wychodząc z założenia, że będzie on określony w toku rozwoju stosunków współpracy arabsko-żydowskiej.

W kwestii zagwarantowania praw mniejszości żydowskiej minister kolonii miał sugerować na okres przejściowy system kantonalny z określonymi przepisami autonomii lokalnej na obszarach arabskich i żydowskich. Wnioski rządu przewidywać mają powołanie za zasadzie proporcjonalności Rady Ustawodawczej, której uchwały w prawach imigracji wymagać będą nietylko łącznej większości całej izby, ale poza tym większość każdej frakcji z osobna żydowskiej i arabskiej. W każdym wypadku Wysokiemu Komisarzowi przysługiwać ma prawo veta.

Bł. p.

TADEUSZ EPSTEIN

Członek Zarządu naszej Spółki, zmarł dnia 8-go marca b. r.

Zmarły położył wielkie zasługi około rozwoju naszej Spółki.

RADA NADZORCZA i ZARZĄD
Fabryki Kabli S. A. w Krakowie.

PRZEGLĄD PRASY

Wiosna 1939

Optymiści wyrażają coraz częściej przekonanie, że wiosna br. będzie stanowiła niejako odwrócony obraz jesieni ubiegłego roku. Podczas gdy w jesieni r. 1938 państwa demokratyczne były w odwrocie, a triumfowały państwa totalne, to wiosna r. 1939 ma przynieść triumf państw demokratycznych i odwrót totalizmów. Prasa skrzętnie gromadzi pewne fakty, przypisując im dużo znaczenia. A na czoło tych faktów wysuwa przede wszystkim stanowisko Stanów Zjednoczonych. Mowy Roosevelta, z których dochodzą do nas tylko dalekie echa, uchwały Kongresu i Senatu amerykańskiego stanowią, zdaniem wielu, przełomowy czynnik w sytuacji międzynarodowej. „Kurier Warszawski", omawiając częste wystąpienia Roosevelta, pisze o nich:

Wytrwałość wystąpień prezydenta Roosevelta przeciw państwom i rządom samowładczo-zaborczym jest niewątpliwie jednym z najpoważniejszych i najważniejszych zjawisk dzisiejszego życia międzynarodowego. Któżby bowiem chciał w nich upatrywać jedynie czcze utarczki słowne skoro, od trzech lat, im sposobność bardziej pokaźna, tym też pewniej nie pominie jej kierownik polityki Stanów Zjednoczonych dla coraz dobitniejszych oświadczeń w tym duchu? Nie są to już niewątpliwie jedynie mowy, lecz objawy kształtującego się i nabierającego coraz pełniejszej i prężniejszej świadomości stanowiska politycznego wielkiego mocarstwa między Atlantykiem a Pacyfikiem, spoglądającego poza te dwa przestwory na dokonywujące się już ogromne przeobrażenia w Europie i w Azji.

Autor wskazuje przy tej sposobności na uderzające podobieństwo stanowiska, jakie zajmowały Stany Zjednoczone przed rokiem 1914.

Jest ono dość podobne do ich stanowiska w przededniu i w początku wielkiej wojny z przed ćwierćwiecza. Stany Zjednoczone widzą, że nie tylko zanosi się na wielkie starcie światowe, lecz że jest ono już w toku, zarówno w podbojach na Dalekim Wschodzie, jak w podbojach w Europie. Nie wkraczają, ale zbroją się same, przeznaczając w tym roku jak dotąd, już przeszło 2 miliardy dolarów na cele obrony państwa, a zarazem zasilają państwa, w których widzą jutrzejszych sprzymierzeńców. To podobieństwo z obrazem politycznym ówczesnym, przy żywszym nawet rysunku obecnym, jest wcale uderzające, lecz może właśnie podziała zapobiegawczo.

W „Naprzodzie" p. K. Czapiński omawia moralne i materialne motywy, dla których Ameryka wypowiada się przeciwko państwom totalnym i dochodzi do takiego wniosku:

Podczas debaty nad tymi projektami zabrał głos przewodniczący komisji morskiej Winston, demokrata i wypowiedział pamiętne słowa: „Należy dyktatorom odpowiadać w tym jedynym języku, jaki rozumieją" (cytujemy za „L'Europe Nouvelle"). Pamiętamy także, co w swej mowie radiowej powiedział Pitman, przewodniczący komisji zagranicznej senatu: energicznie poparł politykę Roosevelta, twierdząc, że należy poprzeć demokracje w ich walce z dyktatorami.

Jak widzimy z tego, mowy prezydenta Roosevelta nie są bynajmniej czymś przypadkowym! Wynikają z nastrojów i interesów St. Zjednoczonych; są poparte przez liczne i wpływowe koła polityczne. Cytowana przez nas ostatnia mowa Roosevelta jest jeszcze jednym krokiem na obranej drodze.

Nic więc dziwnego, że te mowy budzą głośne echa. Wszak wpływają na układ sił w Europie. Nie mogą więc być obojętne także dla Polski!...

Na inną stronę obecnej sytuacji międzynarodowej zwraca uwagę „Dziennik Powszechny", pisząc w tonie felietonowym:

Zdrowe samopoczucie angielskie znalazło swój symboliczny niejako wyraz w od trzech dni podziwianym ogólnie apetycie premiera Chamberlaina. Apetyt ten zabłysnął na przyjęciu w londyńskim poselstwie sowieckim, po raz pierwszy od stworzenia świata goszczącym brytyjskiego premiera-konserwatystę. Po uznaniu rządu gen. Franco odwiedziny w przedstawicielstwie Sowietów miały być demonstracją zasady polityki zagranicznej, że różnice ideologiczne nie mają wpływu na stosunki między państwami.

Chamberlain bawił w poselstwie godzinę. Cały ten czas spędził stojąc (sic!) przy bufecie zastawionym kawiorami, wódką, szampanem rosyjskim i francuskim. Ale szampan pił tylko francuski.

I w tym fakcie nawiązania kontaktu z Rosją można znaleźć uderzające podobieństwo do r. 1914. Zmienia się przy tym także i ton prasy angielskiej i francuskiej wobec państw totalnych. „Polonia" przytacza głos „Times" i „Temps" na marginesie „groźnych" słów Goebbelsa. „Times" piszą:

„Niemcy czeka ewolucja fatalna, jeśli dalej marzą o dominacji politycznej i o unicestwieniu wolności. Wówczas natkną się na nieubłagany opór ludów demokratycznych nie tylko zachodnich. Jeśli zaś Niemcy rzucą swe ważkie siły na szalę lojalnej współpracy z innymi, pierwsze zbiorą najlepsze owoce".

A „Temps" podkreśla:

„Jeśli Niemcy użyją swej potęgi na próby zgładzenia ludów wolnych i na zmuszanie ich do przyjęcia haseł, które nie odpowiadają ich duchowi narodowemu, potęga Niemiec sama się zniszczy, gdyż nie będzie miała żadnych widoków wytrwania".

Jak widać, zmienia się ton, zmienia się także postawa wobec państw totalnych. Minęło zaledwie pół roku od Monachium i poprzedzających je wypadków. Czyżby fala reakcji już opadała?

(Ro)

U OSÓB W WIEKU ŚREDNIM I STARSZYM codziennie pół szklanki naturalnej wody gorzkiej **FRANCISZKA-JÓZEFA** ułatwia wypróżnienie, dobre trawienie, spokojny sen i potęguje w zadziwiającym stopniu czynność komórek mózgowych. Zapytajcie Waszego lekarza.

Kartele i „unarodowienie" handlu

Pobożne życzenie min. Romana

Warszawa, 8. 3. PAT. Na dzisiejszym posiedzeniu Sejmu w czasie debaty nad projektem ustawy o porozumieniach kartelowych p. minister Przemysłu i Handlu Antoni Roman wygłosił następujące przemówienie:

Wysoka Izbo. Zabieram głos tylko dla paru uwag. Z argumentacją ogólną ,antymonopolistyczną, która była tutaj przedstawiona, najzupełniej się zgadzam, zresztą ze słów poszczególnych panów posłów, którzy przemawiali, wynikało, że zdają sobie z tego sprawę. Zwracam jedynie uwagę, że w szeregu argumentów były błędy i to dosyć poważne, ale nie chcę wchodzić w moją dawną skórę profesorską i o tych błędach mówić. Każdy z nas takie błędy popełnia. Zgadzam się również z rezolucją p. Lechnickiego. Ta rezolucja jest nie tylko przyjęta przeze mnie, ale z entuzjazmem przyjęta, gdyż tam jest powiedziane, że rewizja w stosunku do karteli jest niedostateczna, że trzeba sięgać głębiej i w sprawach organizacyjnych i tak samo w kwestii kosztów zagranicznych.

Co do przemówienia p. Mincberga, to w tej samej sali odpowiadałem już na tak postawioną kwestię, że walka z kartelami, czy innymi monopoloidami, czy też z pewnymi przejawami etatyzmu mającego charakter monopolistyczny, jest jednym z naczelnych naszych postulatów. I jeżeli monopoloidy, czy też monopole znajdujemy w innych dziedzinach, to te monopole nie mogą się nam również podobać. Proszę wejść do pierwszego lepszego małego miasteczka polskiego, to nie potrzebuję chyba wyjaśniać, jaki monopol tam istnieje. P. pos. Mincberg zarzucił mi, że ja się więcej zajmuję unarodowieniem, niż kartelami. Otóż rad był bym, żebym mógł dzisiaj stwierdzić, że tyle się zajmuję unarodowieniem, ile kartelami. W sprawie karteli była duża dyskusja, która wiele wyjaśniła i panowie mogli się przekonać, jak Ministerstwo się tą rzeczą interesuje i zajmuje. Natomiast na drodze wciągnięcia w procesy gospodarcze szerokich mas naszego ludu jeszcze rezultatów żadnych nie posiadamy i dlatego moim zdaniem niesłuszne jest twierdzenie pana posła.

5 kwietnia otrzyma Francja nowego prezydenta

Paryż, 8. 3. (R) Dziś z rana potwierdzono ze strony oficjalnej, iż zgromadzenie narodowe, które dokona obioru nowego prezydenta republiki francuskiej, odbędzie się wedle wszelkiego prawdopodobieństwa dnia 5 kwietnia br.

Szczęśliwy ojciec

Warszawa, 8. 3. (A). Żona bezrobotnego, 23-letnia Maria Szetig powiła dziś trojaczki. Nędza w izbie bezrobotnego była tak wielka, że nie było dzieci gdzie ułożyć. Matką i dziećmi zaopiekowały się warszawskie władze opieki społecznej.

TYLKO W RĘKU ŻYDÓW LEŻY PRZYSZŁOŚĆ PALESTYNY

List otwarty Anglika, sympatyka syjonizmu, do Arabów

(pn) Londyński „Palestine“, organ brytyjskiego komitetu propalestyńskiego, ogłasza list otwarty, skierowany do Arabów, biorących udział w konferencji londyńskiej. List ten, jak wynika z treści, napisany został przez chrześcijanina i jest prawdopodobnym, że pochodzi od redaktora „Palestine“, który jest jednym z najwybitniejszych publicystów angielskich. List ten przytaczamy w obszernym streszczeniu.

„Zwracając się do was — rozpoczyna autor listu — nie mam zamiaru posługiwać się argumentami, wrogimi sprawie arabskiej. Pragnę przymierza między Arabami i Żydami w Palestynie, podobnie jak przed 20-tu laty pragnąłem przymierza na Bliskim Wschodzie między imperium brytyjskim a syjonistami. Nie jestem Żydem, a stałem się syjonistą tylko dlatego, że sądziłem, iż przyniesie to korzyść Anglii. Sympatia dla narodu prześladowanego i pozbawionego ojczyzny wzmocniła, rzecz jasna, moje postanowienie w tym kierunku i nie sądzę, że jesteście zupełnie głusi na głos człowieczeństwa. Nie byłbym syjonistą, gdybym przypuszczał, że syjonizm sprzeciwia się korzyści mojego kraju, zresztą nikt nie wymaga od was, abyście w Palestynie podali Żydom rękę, nie upewniwszy się przedtem, że sprawa ta przyniesie korzyść narodom arabskim. Rozumiem i poważam to stanowisko, jakkolwiek jest ono sprzeczne z nadzieją na uzyskanie poparcia Wielkiej Brytanii.

Arabowie i Żydzi stanowią dwa odłamy rasy semickiej. Obraza lub poniżenie jednego z nich jest obrazą i poniżeniem dla drugiego. Antysemityzm jest w istocie rzeczy zarówno antyarabski, jak i antyżydowski, a niesnaski między Semitami nie są rzeczą naturalną i nie są zgodne z duchem dziejów zarówno arabskich jak i żydowskich. Prorocy Izraela są i waszymi prorokami. Mahomet był tym, który chciał Żydów nawrócić na swoją wiarę, a jeżeli nadzieje jego spełzły na niczym i przyczyniły się do wytworzenia nienawistnej atmosfery, to z chwilą, gdy Arabowie za czasów Omara opuścili granice swej ojczyzny przeistoczywszy się w mocarstwo światowe, — nastąpiło naturalne zbliżenie między oboma narodami. Najdonioślejsze okresy w dziejach arabskich przepojone są prawdziwą przyjaźnią do Żydów. A i Żydzi z pewnością nigdy nie czuli się tak szczęśliwi jak pod władzą kalifów i w Hiszpanii. Trudno zrozumieć, dlaczego by przyjaźń ta nie miała być odnowiona. Wielki uczony, M. Sykes, doskonały znawca historii arabskiej i wielbiciel geniuszu arabskiego, wierzył w renesans kultury i potęgi arabskiej na świecie. Był syjonistą dlatego, że wierzył, iż Żydzi są z natury rzeczy sprzymierzeńcem Arabów, zwłaszcza w chwili obecnej, która tak bardzo tej sprawie sprzyja.

Co stoi na przeszkodzie? Nie ma żadnej granicy, dzielącej imigrantów żydowskich od arabskich fellachów. W każdym razie różnica nie jest większa od tej, która dzieli sfery rządzące w Egipcie od reszty tego narodu w państwach arabskich. Jeżeli kultura żydowska ma charakter kosmopolityczny, to nie inaczej rzecz ma się z kulturą egipską: a jeżeli duch żydowski jest duchem nowatorstwa, to nie inaczej rzecz ma się i w Iraku, a nawet w Saudii. Okoliczności, a nie czynniki naturalne, działające wśród narodów w rozmaitych państwach arabskich, wywołują daleko mniej ostre różnice wśród różnych odłamów narodu arabskiego, aniżeli między syjonistami a Arabami.

Oblicze świata szybko się zmienia, a Arabowie we wszystkich krajach muszą wybierać między zacofaniem a postępem. Postęp nie w jednakowym tempie zapanuje we wszystkich państwach arabskich, a zmiany materialne nie powinny dotknąć samej wiary Islamu, która utrzymuje się doskonale w pewnych krajach arabskich. Ogólnie jednak można wyrazić się o Islamie, że nawraca do idei liberalizmu i do postępu, które uczyniły zeń prawdziwą potęgę światową w okresie klasycznym dziejów arabskich.

Takie postawienie zagadnienia jest również słuszne w Palestynie, lecz okoliczności zaprzeczyły temu faktowi. Jest jednak rzeczą pewną, że jeśli istnieje takie miejsce pod słońcem, gdzie naród arabski skorzystać może z ducha modernizmu, to jedynie w Palestynie. Zaprawdę nie ma celu mówić o konflikcie narodowym w Palestynie: przecież to wyłączna zasługa Żydów, że istnieje w ogóle naród palestyński! Palestyna pod władzą Turcji lub pod władzą innego państwa, od zburzenia Jerozolimy przez Rzymian, nie stanowiła zupełnie państwa, zamieszkałego przez jakikolwiek naród w ścisłym tego słowa znaczeniu, lecz była jedynie prowincją Syrii. Czyż fakt, że Arabowie znajdują się w państwie, którym intesuje się cały świat, nie posiada żadnego znaczenia dla patriotów arabskich? Krótko mówiąc: Arabowie powinni okazać wdzięczność Żydom, gdyż stworzyliśmy przecież państwo przede wszystkim dla Żydów. Ten mandat, który chcecie teraz odrzucić, jest istotnie tą drabiną, po której szczeblach Arab palestyński wspiął się do rangi obywatela w specjalnie utworzonym państwie.

Ba, mało tego. Czyż jesteście pewni, że gdyby nie było mandatu nad siedzibą narodową Żydów, mogłaby Palestyna spodziewać się pomocy brytyjskiej? Bez Żydów i bez poparcia Anglii, Palestyna na pewno nie byłaby w stanie sama się utrzymać. A chociaż Anglia liczy się w Palestynie względami strategicznymi, to możnaby to było uczynić przez zdobycie wybrzeża i gór Judei. Gdyby nie Żydzi, nie mielibyśmy powodu troszczyć się o los reszty kraju. Liczne względy spowodowały nas do przyjęcia mandatu, lecz względem nie o najmniejszej wadze był ten, że bez Żydów nie bylibyśmy w stanie stworzyć siedziby przepojonej patriotyzmem i poświęceniem dla Palestyny. Tylko z pomocą Żydów Palestyna może stać się

DORIS LESLIE

AROMAT

Autoryzowany przekład Stelli Landy-Feldhornowej

21 Katarzyna, przechylona przez poręcz krętych schodków prowadzących do biura ojca, słyszała nieraz, jak roztrząsał bieżące sprawy polityczne z jakimś podróżującym, odbiorcą, lub w braku innego słuchacza — z panem Tring.

Edward sympatyzował z opozycją. Zdarzyło się w tym czasie, że przed Hyde Parkiem zebrały się rzesze ludzi, by odbyć zgromadzenie w sprawie reformy wyborczej. Gdy odmówiono im wstępu, tłum zdemolował ogrodzenie parku. Edward pochwalał ten uczynek. Stał tam w tłumie podczas zamieszek i przez szereg dni opowiadał klientom z przejęciem o przebiegu wydarzeń. Postępek tłumu określał jako „dzielny odruch“. Klient, szlachetnie urodzony XYZ (Torys z krwi i kości), słuchał uprzejmie, ale zrezygnował z zakupu dziesięciu tysięcy cygar marki Murias. Brak taktu kosztował Edwarda wcale drogo.

Tring ośmielił się zwrócić mu uwagę.

— Za pozwoleniem, proszę pana, lepiejby było gdyby pan przestał zajmować się polityką. To zraża klientelę. Oni wszyscy boją się zmian. Nazwisko Bright'a jest dla nich czerwoną płachtą. Moim zdaniem, — oznajmił z nikłym uśmieszkiem, — najlepiej być bezstronnym lub sprzyjać stronnictwu, które jest przy władzy. Ma się rozumieć, jeżeli się ma na oku interes.

— Do licha! Nie będę się wstydził własnych przekonań — odparł Edward. — Kraj jest w ciężkim położeniu .Pomóżmy mu wydobyć się z opresji! Jesteśmy narodem zakłamanych błaznów. Rządzi nami skąpy Żyd oportunista, a najlepszy z nas leży w grobie. Ale nie bój się pan, ten Żyd dobrze wie skąd wiatr wieje. A co się tyczy pana, panie Tring, to pan pierwszy skorzysta, gdy ustawa przejdzie. Pański głos jako wyborcy do parlamentu jest wart tyleż, co głos pańskiej ciotki. Odmawiają panu prawa do własnej duszy. Na Boga! Ależ to oczywisty nonsens! Jeśli jesteś człowiekiem z krwi i kości musisz to chyba uznać? Nie masz prawa głosowania, jak nie ma go moja żona Emilia. A dlaczego? Bo nie płacisz podatków od nieruchomości Bo nie jesteś właścicielem domu. Piękna sprawiedliwość, nie ma co! Piękne rozumowanie! Choć właściwie nie warto się przejmować. Za sto lat cała ta sprawa będzie nam zupełnie obojętna.

Tring zakaszlał, zwilżył cienkie wargi i oznajmił, że jest jego nieszczęściem a nie winą, jeżeli warunki życia ułożyły mu się w ten a nie w inny sposób. Z miesięcznej pensji, jaką pobiera od pana Edwarda za swą służbę, może zaledwie opłacić dwa pokoje w Endell Street, nie mówiąc już wcale o domu. I w tym właśnie — o ile pan Edward chce wiedzieć — tkwi przyczyna, że się nigdy nie ożenił. Wedle niego zbrodnią jest zakładać rodzinę, gdy się jest nędzarzem. I tak już dość nędzy na świecie. Nie trzeba jej jeszcze wzmagać. Tak sądzi przynajmniej.

— Ej, ty stary dusigroszu, — rzekł Edward. — Założyłbym się, że odkładasz rok w rok piękną sumkę. Płacę panu większą pensję, niż mój ojciec pobierał, gdy się żenił. Pod tym względem nie ma pan powodu uskarżać się, panie Tring. Nie mogę natomiast zrozumieć, dlaczego zadawala się pan przez całe życie podrzędnym stanowiskiem. Człowiek o pańskich zdolnościach, nie pozbawiony w dodatku kapitału — jestem tego pewien — mógłby się z całą łatwością usamodzielnić. Pracuje pan u nas niespełna trzydzieści lat. Szmat czasu. Prawdziwa pańszczyzna! I cóż panu z tego przyszło? Jedyna korzyść to tych marnych parę tysięcy, które pan może z sobą zabrać do grobu. Uważa pan zapewne, że powinieniem pana dopuścić do spółki. Albo podwyższyć panu pensję, co? Nie stać mnie na to by panu podwyższyć, to pewne. Dostaje pan prowizję. Właściwie — powodzi się panu bardzo dobrze. Chciałbym sam mieć tyle na własny użytek. W dyskrecji panu powiem — żałuję, że kupiłem te dwie ostatnie skrzynie Van Zuyderów. Nie mam pewności, czy są tyle warte, ilem za nie zapłacił. Zdaje mi się, że są za ostre. Jak pan myśli? (C. d. n.)

w przyszłości krajem nowoczesnym, należycie uprzemysłowionym i uzbrojonym; czyż nie na leży wziąć pod uwagę, że Palestyna bez Żydów będzie jedynie ciężarem na barkach Wielkiej Brytanii, którego ta nie zgodzi się przyjąć?

Palestyna ma licznych imperialistycznie nastawionych sąsiadów, których dążenia mogłyby przynieść jej szkodę. Gdyby Anglia pragnęła na Wschodzie stworzyć jedynie przeciwwagę dążeniom Niemiec i Włoch, wówczas przy mierze z Turcją byłoby dla niej daleko korzystniejsze, aniżeli z którymkolwiek krajem, położonym na południe. Jednakże bez pomocy Anglii, Palestyna stałaby się rychło łupem Turcji, Niemiec i Włoch. Czyż pomoc ta nie warta jest mandatu nad siedzibą narodową w tym małym zakątku, zamieszkałym przez Arabów, których broń brytyjska uwolniła od Turków?

A jeśli spojrzymy na skomplikowane zagadnienie palestyńskie z punktu widzenia interesów arabskich w ogólności, wówczas argument ten zyskuje na wadze jeszcze bardziej. Palestyna jest zaporą dla Egiptu od Wschodu; a czyż władcy Egiptu sądzą, że kraj ich znalazłby się w pewniejszym położeniu, jeżeliby w Palestynie zamiast Żydów byli tylko Arabowie? Lub też jeśli bezkompromisowość Arabów w sprawie palestyńskiej postawiłaby przeciw nim cały naród angielski, — czy wówczas Irak będzie się czuł pewniejszy wobec swych wrogów? Nie jest sprawiedliwym, aby taki mały kraik, jak Palestyna, stał na czele wszystkich państw arabskich. Jeżeli Arabowie sądzą, że Palestyna jest krajem biednym, nie posuniętym naprzód i jeśli tym samym pragną zerwać więzy przyjaźni z Anglią, my na tym nie ucierpimy wiele. Jesteśmy w stanie pilnować swych najżywotniejszych interesów, nie troszcząc się zupełnie o Palestynę, położoną na północ od Haify, lub o Irak, położony na północ od Bocra. Jeżeli jednak przyjaźń brytyjska posiada jakąkolwiek wartość, a mandat zapobiega niebezpieczeństwu napaści ze strony innych mocarstw, to wówczas obecność Żydów, którzy rozwijają wspaniale ten zaniedbany zakątek Palestyny, nie powinna, logicznie biorąc, zburzyć tej przyjaźni. Jeżeli nawet obecność Żydów przynosi jakąkolwiek szkodę Arabom to Palestynie pozostanie do spłacenia dług Arabom, który ulegnie najkorzystniejszej spłacie przy zachowaniu mandatu.

Czyż Arab, nastrojony patriotycznie, nie powinien rozumować w następujący sposób: „cenię przyjaźń i pomoc brytyjską i dlatego jestem za utrzymaniem mandatu, przyrzeczonego Palestynie. A ponieważ pragnę, aby Palestyna podobnie jak państwa arabskie była skonsolidowana i zdolna do samodzielności, będę współpracował z Żydami, którzy zdolni są do skonsolidowania jej od wewnątrz. Ułożę warunki które zapewnią, że bracia moi nie będą pokrzywdzeni. Przecież nie kto inny, jak syjoniści, zapewniali mnie i zapewniają nadal, że nie mają w tym kierunku żadnych aspiracyj, wobec czego gotów jestem do zorganizowania współpracy obu narodów na podstawie równouprawnienia".

Protest Żydów amerykańskich w Palestynie

Jerozolima, 8. 3. ŻAT. Obie kolonie Żydów amerykańskich w Palestynie, Gan-Jabne i Raanana wystosowały do generalnego konsula U. S. A. w Jerozolimie list, w którym proszą o przekazanie sekretarzowi stanu Hullowi wyrazy najgłębszego zaniepokojenia z powodu zamierzeń rządu brytyjskiego w kierunku zmiany polityki palestyńskiej w duchu niezgodnym z mandatem, który powierzony został Wielkiej Brytanii przez Ligę Narodów za zgodą Stanów Zjednoczonych. My, obywatele USA — głosi list — inwestowaliśmy w Palestynie nie tylko nasze majątki, ale także nasze życie i życie naszych dzieci, opierając się wyłącznie na zaufaniu do rządu Stanów Zjednoczonych. Jesteśmy i teraz przekonani, że nasz prezydent Roosevelt i sekretarz stanu Hull nie dopuszczą do wycofania się Wielkiej Brytanii ze swych zobowiązań. Przybyliśmy do Palestyny nie po to, aby być mniejszością w państwie arabskim, ale dla budowy Żydowskiej Siedziby Narodowej.

FELIKS WIRTH — *Z cyklu: Żydostwo brytyjskie*

Żydzi w angielskiej literaturze i sztuce

III.

Pierwszym dziełem żydowskim, które wywarło najpotężniejszy wpływ na umysłowość i w ogóle całą konstrukcję myślową Anglików, jest oczywiście Biblia. Jak się wyraża znany historyk angielski J. R. Green: „Anglia stała się narodem książki, a książką tą była Biblia!" Jest rzeczą trudną ocenić rozmiary wpływu Biblii na literaturę angielską. Ogólnie powiedzieć można, że wersja t. zw. autoryzowana (Jakuba I) stała się podstawowym skarbcem językowym, a wpływy te dają się wyraźnie odczuwać aż do dnia dzisiejszego.

O ile chodzi o udział Żydów w literaturze angielskiej po t. zw. Resettlement tj. po 1493 roku to zanotować należy jako pierwszego żydowsko - angielskiego pisarza Mosesa Mendesa, którego działalność przypada na drugą połowę 18 wieku. Na przełomie wieków 17 i 18 wysuwa się na czoło pisarzy społeczno - ekonomicznych Richardo, którego dzieło „Zasady Ekonomii Politycznej i Podatków" stanowi po dziś dzień przykład klasycznej literatury ekonomicznej. Współczesnym Richarda był Isaac d'Israeli, który był pierwszym Żydem doktorem honorowym uniwersytetu w Oxfordzie. Jego syn natomiast Beniamin, za słynął jako pisarz lekkich powieści, przerzucił się na życie polityczne, gdzie zdobył stanowisko niemałe: premiera Wielkiej Brytanii.

Cieszyli się ongiś wielkim powodzeniem trzej bracia Gompertz. Pierwszy z nich Isaac (um. 1856) był poetą porównywanym często kroć z Drydenem i Popem. Drugi, Beniamin był znakomitym znawcą matematyki i astronomii; został potem pierwszym aktuariuszem Alliance Company, założonej przez jego szwagra Mosesa Montefiore. Lewis, trzeci z kolei pozostawił trwały pomnik swej działalności. Był on jednym z współzałożycieli i pierwszym sekretarzem (najstarszego w świecie) Towarzystwa Ochrony Zwierząt w Londynie.

Wielkim społecznym powieściopisarzem na początku wieku 20 był Izrael Zangwill, którego „Dzieci Ghetta" zdobyły mu sławę światową. Zaznaczyć jednak należy, że był on wybitnym znawcą także i nie - żydowskich problemów socjalnych.

Przechodząc do współczesnych wybitnych pisarzy i myślicieli żydowsko - angielskich, wymienić w pierwszym rzędzie należy zmarłego niedawno wielkiego filozofa Samuela Alexandra, profesora Uniwersytetu w Manchesterze. Był on pierwszym Żydem, który otrzymał angielski krzyż zasługi (Order of Merit) Z innych potężnych umysłów zajmujących dziś katedry uniwersyteckie na uniwersytetach brytyjskich wyliczyć należy profesora nauk politycznych na London School of Economics Harolda Laski'ego (brata prezydenta Board of Deputies, Neville L.) Jest on nie tylko doskonałym znawcą problemów ekonomicznych i politycznych z ekonomicznego punktu widzenia, ale także płodnym publicystą, zabierającym często głos w sprawach ogólnych. Żydostwo polskie zainteresuje wiadomość, iż syn tej ziemi, profesor Lauterpacht otrzymał zaszczytną katedrę prawa międzynarodowego w Cambridge, i że cieszy się on w Anglii opinią jednego z najznakomitszych znawców prawa międzynarodowego w skali światowej. Z wielkich autorytetów zasiadających na katedrach uniwersytetów brytyjskich wymienić jeszcze należy prof. Lipsona z Oxfordu wykładającego historię ekonomii, prof. Abrahama Wolfa logika i jednego z najlepszych współczesnych znawców Spinozy oraz prof. Hymana Levy'ego, którego przedmiotem jest filozofia wiedzy.

Poza życiem uniwersyteckim ostał się niedawno zmarły wielki teolog i filozof żydowski dr Claude G. Montefiore, którego znakomite rozprawy na temat stosunku judaizmu do chrześcijaństwa zjednały mu powszechne uznanie oraz doktoraty honorowe uniwersytetów w Oxfordzie i Manchesterze.

W dziennikarstwie najpotężniejszą pozycję zajmował kiedyś R. D. Blumenfeld, w swoim czasie redaktor naczelny Daily Expressu. Z masy reporterskiej Fleet Street wysunął się z końcem 19 wieku światowej sławy znawca problemów międzynarodowych Lucien Wolf. Śmierć jego w roku 1930 zostawiła dotkliwą lukę w publicystyce politycznej opartej o głęboką wiedzę.

* * *

W sztuce angielskiej Żydzi zajęli poważne stanowisko już na długo przed zupełnym zniesieniem ograniczeń cywilnych i politycznych. Zanotować tu należy Solomona Harta, który był pierwszym Żydem wybranym do Royal Academy, naczelnej instytucji artystycznej Imperium. Z współczesnych artystów żydowsko - angielskich wspomnieć godzi się Solomona J. Solomona członka Akademii Królewskiej, który jest nie tylko znakomitym portrecistą, ale i malarzem historycznym. Sławny jego obraz „Samson i Dalila" zakupiony został do galerii sztuki w Liverpool. Interesującym jest, że Solomon był w czasie wojny jednym z wynalazców systemu maskowania wojsk i pojazdów, bez czego żadna z współczesnych armii świata nie może się obejść. Historia sztuki angielskiej nie byłaby zupełna bez wymienienia nazwiska jednego z najznakomitszych współczesnych rzeźbiarzy angielskich Jacoba Epsteina.

W muzyce brytyjskiej wysunął się na czoło Sir Frederic Cowen (1852 — 1935) kompozytor i dyrygent, autor wielu popularnych pieśni i chorałów. Z plejady żydowsko - angielskich muzyków wymienić trzeba jako najwybitniejszych skrzypka Adolfa Pollitzera, wielkiego nauczyciela najgłośniejszego kompozytora angielskiego Sir Edwarda Elgara, i dyrygentów Sir Juliusza Benedicta, Sir Landona Ronalda, a także Henry Russella kompozytora patriotycznej, przez armię i marynarkę śpiewanej pieśni: „Cheer, boys, cheer"

KUPON Nr 12

III. KONKURS ZIMOWY dla Czytelników „NOWEGO DZIENNIKA"

Pensjonaty:

1. „Jedynaczka" w Rabce
2. „Nellin" w Zakopanem
3. „Opieka" w Rabce
4. „Uciecha" w Zakopanem

Adwokaci-Żydzi w Bukareszcie przywróceni w swych prawach

Bukareszt, 8. 3. ŻAT. Sąd najwyższy przywrócił prawo praktyki wszystkim żydowskim adwokatom, którzy w związku z rewizją obywatelstwa wykluczeni zostali z Izby Adwokackiej w Bukareszcie.

Zjazd Żydów galicyjskich w Ameryce

Nowy Jork, 8. 3. ŻAT. Związek Żydów Galicyjskich w Ameryce czyni przygotowania do trzeciego dorocznego zjazdu, który odbędzie się w Nowym Jorku 23 kwietnia. W zjeździe wezmą udział wszystkie ziomkostwa Żydów małopolskich w Stanach Zjednoczonych. Każde ziomkostwo będzie reprezentowane przez 5 delegatów.

S. L. SCHNEIDERMAN

Przedruk wzbroniony.

ZANZIBAR

Rajska wyspa na Oceanie Indyjskim. — Tam, gdzie chleb rośnie na drzewach. — Ważny angielski punkt strategiczny. — 83 procent światowej produkcji goździków korzennych. — Żyd, aptekarz w Zanzibarze.

(Od naszego specjalnego wysłannika)

ZANZIBAR, w lutym.

Wiele krajów ubiega się o przyznanie im, że to właśnie na ich ziemiach znajdował się raj biblijny. Archeolodzy i antropolodzy z New-Yorku, Berlina i Johannesburga dostarczają dowodów, że raj znajdował się w ich kraju, a nie w Mezopotamii, jak tego chcą autorzy Biblii. Tych sporów nikt nie rozstrzygnie, gdyż wiedza o prehistorycznych czaszkach i stalaktytach nie jest bynajmniej dość ścisła i można budować najrozmaitsze hipotezy na temat kolebki ludzkiej cywilizacji. A zresztą nie warto może tyle walczyć o raj, wykopany spod ziemi...

Natomiast jako bezsprzeczny uznać można fakt, że raj naszych czasów, raj na ziemi, znajduje się na wyspie Zanzibar u wschodniego brzegu Afryki, na pograniczu między Tanganjiką i Kenią. Na wyspie tej dosłownie rośnie chleb na drzewach i zgodnie współżyją tam ze sobą różne narody i rasy: Arabowie, Hindusi, Chińczycy, Japończycy, Murzyni różnych plemion, a głównie plemienia Swahili.

Egzotyczny Wschód

Okręt zatrzymuje się zdala od brzegu, a pierwsi płyną nam naprzeciw żebracy Zanzibaru. Nie są to starcy zgarbieni, kuśtykający, lecz silni, bodaj najlepsi na świecie pływacy, którzy potrafią przez długie godziny utrzymać się na wodzie, śpiewając i wykrzykując. Jak rekiny skaczą w przeźroczystej, zielonkawej wodzie, chwytając ustami monety, zrzucane z okrętu przez pasażerów.

Ledwo kotwica zakopała się w piasku, a już korytarze i pokłady okrętu zamieniły się w bajecznie kolorowy bazar. Leżą już wszędzie stosy jedwabi i biżuterii, zachęca się nas do kupna we wszystkich językach świata — barwny, zgiełkliwy Wschód w oka mgnieniu skoczył na pokład, zakłócając monotonny tryb życia okrętowego.

Z miasta spoglądają na nas oblane słońcem minarety i zadarte głowy palm z zielonymi czuprynami, ale przy wysiadaniu z żaglówki, którą dojechaliśmy do brzegu, spotyka nas ponury wzrok luf armatnich, wmurowanych w czerwony, skalisty port.

Anglik czuwa u brzegów tej wyspy, gdzie zatrzymują się dla zaprowiantowania okręty wszystkich państw, odbywający na tej linii, dalekie podróże oceaniczne. Dalekonośne armaty wywołują reminiscencje walk, jakie toczyły się tu podczas wielkiej wojny światowej ale już kilka metrów za portem mamy przed sobą Zanzibar taki, jakim był pewnie przed tysiącami lat.

Na tarasach murowanych niebieskich domów spacerują mężczyźni w długich szatach i barwnych turbanach. Uliczki są wąskie i cieniste; oto mija osiołek i przechodnie muszą się cofnąć w głąb domów i przeczekać. Słodkie usypiające tony fletu rozlegają się ze wszystkich stron, zmieszane z podobnym śpiewem. To śpiewają i grają kupcy za bufetami swych sklepów, a w miedzianych, rzeźbionych czarkach dymią się przed nimi wonne kadzidła.

Nie inaczej opisywał Zanzibar w roku 1260 podróżnik reporter, Marco Polo. Być może jadał nawet w tym samym „Africa Hotel", gdzie Murzyni w długich białych koszulach podają mi w roku 1939 pełne kosze granatów, ananasów i owoców chlebowca. Gmach „Africa Hotel" pochoozi z jedenastego wieku i od razu zbudowany został jako zajazd, może jeden z pierwszych w całej Afryce.

Historia tej wyspy sięga czasów bardzo dawnych. Różni zdobywcy przelewali tu krew, by zdobyć panowanie nad arabską ludnością Zanzibaru. Byli tu już Portugalczycy, Hiszpanie, Holendrzy, a teraz mocno siedzą Anglicy.

Czy jej suknia w zestawieniu z serwetką nie wydoje się szara? Na pewno, bo przez zwykłe pranie usuwa się tylko powierzchowny brud, nienaruszony natomiast pozostaje brud, który wniknął w tkaninę. W przeciwieństwie do tego Radion pierze „na wskroś"! Przy gotowaniu bielizny w Radionie miliony drobnych pęcherzyków tlenu przenikają tkaninę i rozpuszczają brud, nawet jeżeli osadził się głęboko w tkaninie. Usuwają go, oszczędzając jednocześnie bieliznę, która będzie idealnie biała, bo rzeczywiście czysta.

RADION Wyrób Schicht-Lever S. A.

RADION sam pierze!

pierze bieliznę na wskroś

Wyspa pozostała jednak niezmieniona. Niezmieniony pozostał ten barwny raj, stanowiący dziś zarazem najgęściej zaludnione miasto w Afryce. Na 1658 kilometrach kwadratowych żyje tu 150 tys. osób, w tym zaledwie 300 białych. Wśród białych mieszkańców Zanzibaru jest jeden Żyd — pewien aptekarz.

Rekordy Zanzibaru

Do siedemdziesiątych lat ubiegłego wieku — Zanzibar pobijał smutny rekord światowy: cyfra sprzedawanych tu rocznie niewolników, wynosiła do 60 tysięcy. Obecnie Zanzibar bije rekord produkcji korzeni — 83 procent światowej produkcji goździków korzennych pochodzi z tej wyspy.

Długie godziny jechałem przez plantacje drzew korzennych, zajmujących cały środek wyspy, jakby jakiś jeden gigantyczny ogród. Trzy i pół miliona drzew goździkowych posiada Zanzibar, a przy rwaniu tych drogich korzeni zatrudnionych jest przeszło 40 tysięcy ludzi. Pąki goździków zrywa się zanim zaczną rozkwitać. Małe pąki wyglądają jak rączki drobniutkie z zaciśniętą w piąstce kulką. Po zerwaniu czerwonawe pąki rozkłada się na plecionych matach i suszy na słońcu.

Dwanaście tysięcy ton tych suszonych korzeni wysyła Zanzibar rocznie na cały świat, a plantatorzy, przebywający głównie w Londynie i w Ameryce, zgarniają za nie przeszło pół miliona funtów rocznego dochodu. Drugim artykułem rekordowym Zanzibaru jest kopra — suszone jądro orzechu kokosowego. Zanzibar posiada 4 miliony palm, a roczna produkcja kopry wynosi 10 tysięcy tonn.

Główni odbiorcy goździków to Ameryka — Anglia i Indie. Ostatnio przybył jeszcze jeden odbiorca — Palestyna. Aptekarz, jedyny Żyd w Zanzibarze, a równocześnie eksporter na Palestynę, zwrócił mi uwagę, że w Tel Awiwie jedzą pewnie dużo marynowanych ryb....

Oszałamiająca woń roznosi się w tym bezkresnym ogrodzie. Wśród drzew goździkowych i palm o wysokości nieraz do 30 stóp, rosną wielkie wachlarze bananów i drzewa chlebowe o słodkawo mącznych, okrągłych owocach. Owoce te dają pełny ekwiwalent chleba i stanowią główne pożywienie Murzynów. Z kolei wielkie obszary zajmują drzewka kawowe i inne egzotyczne rośliny. Owoce kwitną i dojrzewają przez cały rok. Teraz kwitną mangowce, owoce drzewa chlebowego dojrzewają, a banany są już zerwane.

Lepianki i pałace

Wśród tego ogrodu ciągną się niskie gliniane domki. Są to wioski Hindusów, Arabów i

Swahili. Ale wszyscy mówią tu po arabsku i w przytłaczającej większości są muzułmanami. W każdej wsi jest kilka arabskich chederów, z których rozlega się śpiewne recytowanie Koranu. W lepiance siedzą stłoczone dzieci z podwiniętymi pod siebie nóżkami i powtarzają święte wersety, wymalowane na płaskich kamieniach lub na szczękach słoniowych.

Auto nasze zajeżdża nagle pod nawpół zburzone, ogromne kolumny koryncskie. Znajdujemy się wśród ruin pałacu Maharaby, który należał do dziadka obecnego sułtana. Widać jeszcze pozostałości łaźni, w których kąpało się jego 400 żon. Obecny sułtan nie posiada już haremu. Ze swymi trzema żonami mieszka w pałacu, w centrum miasta tuż obok domu, gdzie mieszkał słynny podróżnik angielski, Livingstone.

Muzeum bez gablotek

Zanzibar posiada muzeum, ale po zwiedzeniu tego muzeum przychodzę do wniosku, że była to zbyteczna fatyga, że właściwie nic nowego nie nauczyłem się z tych eksponatów, leżących pod szkłem jako rzekome starożytności. Mimo że przez ulice Zanzibaru przemknie coraz to lśniące, nowoczesne auto, osobliwości muzealne wcale nie znikły jeszcze z obiegu w samym mieście.

Do obiadu wzywają nas w hotelu starym, wygrawerowanym gongiem, podobnym do tego, jaki znajduje się w muzeum. W sklepach sprzedają do dnia dzisiejszego różne książeczki o czarach i talizmany z hebrajskimi napisami, takie same, jakie leżą w muzealnych gablotkach, a przechodnie uliczni noszą te same szaty barwne, co przed tysiącem lat. Nawet rozpusta nie odbiega od tej, jaka w swoim czasie została tu sprowadzona z Egiptu. Za poły ciągną tu przybysza, aby obejrzał wyuzdane tańce i perwersyjne arabskie przedstawienia.

Tylko jeden eksponat muzealny zmienili Anglicy na tej rajskiej wyspie. Zamiast modeli starych rzeźbionych żaglowców stoją w porcie Zanzibaru szare, stalowe okręty z lufami armatnimi, zwróconymi na błękitny horyzont.

ŻYCIE POLITYCZNE

Czy zapadną ważne decyzje?

Polska Agencja Informacyjna donosi: W warszawskich kołach politycznych obiegają od kilku dni pogłoski o ważnych naradach politycznych, jakie toczą się obecnie przy ul. Matejki w sztabie O. Z. N.

Zwoływani są do sztabu telefonicznie i telegraficznie poszczególni sekretarze i przewodniczący okręgów O. Z. N. Konferencje toczą się w zamkniętym kole kilku osób. Potrzebne sprawozdania i informacje od sekretarzy okręgowych odbiera poseł Döllinger, który w tych konferencjach spełnia rolę politycznego łącznika między okręgami a szefem O. Z. N. gen. Skwarczyńskim.

Wszystkie te narady mieć będą podobno pierwszorzędne znaczenie dla rozwoju stosunków politycznych w kraju.

—oo—

Co zrobi opozycja?

Polska Agencja Agrarna pisze: Sesja budżetowa parlamentu zbliża się ku końcowi. Ogólne zainteresowanie kół politycznych stolicy koncentruje się około zagadnienia, co będzie ze zmianą ordynacji wyborczej. Siłą faktu najżywsze zainteresowanie tym zagadnieniem wykazują stronnictwa opozycyjne. Świadczą o tym podjęte uchwały przez ich władze naczelne oraz odbywające się rozmowy.

Praktyczne wykonanie tych uchwał niewątpliwie mieć będzie początek z momentem zamknięcia sesji budżetowej, gdy parlament nie poweźmie jasnej decyzji w sprawie rozpoczęcia prac nad zmianą ordynacji wyborczej. Stronnictwa opozycyjne rozważają formy wystąpienia — w tym wypadku.

O CZYM SIĘ NIE MÓWI

Gehenna wielkiej nieszczęśliwej miłości „upadłego anioła" do szlachetnego młodziana. Dramat osnuty na tle popularnej powieści GABRIELI ZAPOLSKIEJ już wkrótce w kinie „W A N D A".

Zwołanie „konferencji pokojowej" do Jerozolimy — sugeruje Lansbury papieżowi Piusowi XII.

(Specjalna służba informacyjna „N. Dz.")

Londyn, 8. 3. (P). Znany orędownik pokoju, były przewódca Labour Party, George Lansbury, wystosował ostatnio list do Papieża Piusa XII, w którym daje wyraz swemu zaniepokojeniu z powodu sytuacji międzynarodowej i prosi Papieża o podjęcie akcji na rzecz pokoju. Nawiązując do ostatniego przemówienia Piusa XII, Lansbury wyraża pogląd, że jego zdaniem Papież powinien by zwołać wielką konferencję pokojową do Jerozolimy i zaprosić na nią najwyższych przedstawicieli wszystkich wyznań i religij. Zjazd ten powinien by nastąpić możliwie w najkrótszym czasie, a wedle zdania Lansbury'ego najodpowiedniejszym terminem byłby okres zbliżających się świąt Wielkanocnych.

W dalszym ciągu Lansbury wyraża opinię, że zebrani w Jerozolimie przywódcy religii, powinni wydać wspólną deklarację stwierdzając, iż wojna sprzeciwia się nie tylko wierze chrześcijańskiej, lecz wszelkim innym religiom i że wszystkie wyznania odgradzają się zdecydowanie od owego szaleństwa, które prowadzi do wojny.

Giornale d'Italia stwierdza:

Nie ma mowy o przystąpieniu Polski do osi

Przymierze Polski z Francją niepokoi Włochów

(Specjalna służba informacyjna „N. Dz.")

Paryż 8. 3. (P) Organ Virginio Gaydy „Giornale d'Italia", reasumuje w dłuższym artykule wyniki podróży włoskiego ministra spraw zagranicznych, hr. Ciano do Warszawy. Wizyta hr. Ciano w stolicy polskiej pisze — „Giornale d'Italia" miała na celu omówienie polityki polskiej w stosunku do państw osi, na tle sytuacji ogólno-europejskiej. W tej sytuacji wyłaniają się w pierwszym rzędzie dwa wielkie problemy, a mianowicie rewindykacje włoskie i niemieckie. Rozmowy warszawskie pozwoliły stwierdzić, że mimo, iż

Polska pozostaje wierna przymierzu z Francją,

to jednakowoż Warszawa nie odegra roli instrumentu zużytego przeciwko uzasadnionym roszczeniom Rzymu i Berlina.

W żadnym wypadku nie ma mowy o przystąpieniu Polski do osi.

W każdym razie jednak — konkluduje wspomniane pismo — rządy w Rzymie i w Berlinie powinny dokładać starań,

by nie dopuścić do tego, aby Warszawa podpadła pod wpływy Francji i Wielkiej Brytanii, które pod naporem Stanów Zjednoczonych mogą pokusić się o pokrzyżowanie planów włoskich i niemieckich.

W dalszym ciągu pismo włoskie stwierdza, że rozmowy w sprawie układu handlowego, przerwane przed jakimś czasem, zostaną wkrótce na nowo podjęte w Rzymie, celem uregulowania kontyngentów na rok 1939.

O eksport wyrobów palestyńskich do Stanów Zjedn.

Jerozolima, 8. 3. ŻAT. Z inicjatywy członka egzekutywy Agencji Żydowskiej dra Emila Schmoraka odbyła się w Jerozolimie narada przedstawicieli szeregu organizacji i instytucji gospodarczych, poświęcona sprawie zwiększenia eksportu wyrobów palestyńskich do Stanów Zjednoczonych. Plan ten pozostaje w związku z urządzeniem pawilonu palestyńskiego na międzynarodowej wystawie w Nowym Jorku. Po słowie wstępnym dra Schmoraka przedstawiciel towarzystwa „Mischar ve'Taassia" Jevzerov zreferował szereg konkretnych wniosków. W wyniku dyskusji uchwalono założyć przy pawilonie palestyńskim biuro informacyjne, które obok obsługi informacyjnej o wszystkich gałęziach życia gospodarczego Palestyny zorganizuje akcję na rzecz „Toceret ha'Arec" i urządzi ruchome wystawy wyrobów palestyńskich w największych miastach Stanów Zjednoczonych.

Ośrodek lekarski na górze Scopus

Jerozolima, 8. 3. ŻAT. Dyrektor szpitala „Hadassy" w Jerozolimie dr. Yaski zakomunikował prasie, że oficjalne otwarcie ośrodka lekarskiego na górze Scopus nastąpi w dniu 9 maja. Kliniki „Hadassy" mimo to przez pewien jeszcze czas mieścić się będą w budynkach obecnych. „Hadassa" prowadzi obecnie pertraktacje z rządem w sprawie założenia nowej drogi, która skrócić ma o połowę odległość z centrum miasta do ośrodka lekarskiego na górze Scopus.

Pożyczka angielska dla uchodźców z Czechosłowacji

Praga, 8. 3. ŻAT. Przedstawiciel rządu angielskiego Robert Stopfort prowadzi obecnie, jak wiadomo, rokowania z rządem praskim w sprawie realizacji anglo-czeskiego układu o uchodźcach w związku z pożyczką udzieloną przez Anglię. Zgodnie z tym układem, uchodźcy z terenów odłączonych od Czechosłowacji jak również z Austrii i Niemiec powinni korzystać z zasiłków pożyczki angielskiej dla uchodźców. Dla emigrantów do Palestyny zarezerwowano pół miliona funtów. Celem uzyskania 500 certyfikatów dla kapitalistów, należy za każdy certyfikat wpłacić tysiąc funtów czyli według kursu oficjalnego 140 tysięcy koron czeskich, które będą wypłacone przez bank londyński. Przy podziale pożyczki 4 milionów funtów dla uchodźców nie wolno czynić żadnych różnic ze względów wyznaniowych, politycznych czy rasowych.

KUPON ZNIŻKOWY DO KIN ATLANTIC

Ważny 9 marca. — Wyciąć i przedożyć do wymiany.

w Kolekturze Zw. Inwalidów, Grodzka 59
w Perfumerii N. Meersanda św. Marka 2[illegible]
lub w Adm. „N. Dziennika" Orzeszkowej 7

PRZEGLĄD GOSPODARCZY

Wypłaty dotacji ze skarbu państwa domaga się samorząd miejski

Warszawa, 8. 3. (g. m.) Związek miast polskich skierował memoriał do Min. Skarbu, zaznaczając, że na podstawie ustawy z dnia 5 8. 1938 roku o poprawie finansów związków samorządu terytorialnego i o zmianie ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych związki samorządowe mają otrzymać ze Skarbu Państwa w ciągu trzech lat po 10 milionów zł rocznie. Wypłata dotacji powinna odbywać się, zgodnie z ustawą w ratach miesięcznych.

Pomimo, iż do końca roku budżetowego (do końca marca br.) pozostało nie wiele czasu związki samorządowe otrzymały tylko 70 proc., a miasta, liczące ponad 10 tysięcy mieszkańców zaledwie 62.5 proc. należnej im sumy.

Nie mając żadnych powodów do obawy, że pozostała suma dotacji nie będzie wypłacona wszystkim miastom, w czym utwierdza m. in. ta okoliczność, iż dotacja oparta jest na ustawie i że ustawa uchwalona została przez Izby Ustawodawcze z inicjatywy rządu, Związek Miast prosi o polecenie wypłaty pozostałej sumy w jaknajrychlejszym czasie dla umożliwienia miastom wywiązania się z najpilniejszych zobowiązań, jakie nakłada na nie tegoroczny budżet i uniknięcia uzasadnienia niedobru budżetowego zaleganiem Skarbu Państwa z wypłatą dotacji.

Ministerstwo Komunikacji ma przejąć agendy Orbisu?

Od pewnego czasu ponawiają się pogłoski w Warszawie na temat rzekomego zamiaru przejęcia większości udziałów biura podróży „Orbis" przez Ministerstwo Komunikacji. Przejęcie nie miałoby za sobą pociągnąć żadnych istotnych zmian, ani reorganizacji w działalności biura; przewiduje się natomiast tylko drugorzędne zmiany personalne. (PAT)

Powrót wiceministra Rosego do Warszawy

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Przemysłu i Handlu, dr. Rose, bawiący w sprawach służbowych w Paryżu, powróci do Warszawy w dniu 10 bm. Wiceminister Rose przeprowadzić miał z czynnikami rządowymi francuskimi rozmowy, dotyczące szeregu aktualnych zagadnień gospodarczych polsko-francuskich, a w tej liczbie kwestii ostatecznego uregulowania sprawy spółki akcyjnej Tynieckich Zakładów Górniczo-Hutniczych, będącej własnością koncernu francuskiego. Ponadto rozmowy wicemin. Rosego w Paryżu dotyczyły nowego ukształtowania polsko-francuskiej wymiany gospodarczej.

Kartel produktów sodowych

W biurze kartelowym Min. Przemysłu i Handlu zgłoszono do rejestracji porozumienie kartelowe, zawarte między spółką „Solway" w Polsce a firmą „Zakłady Chemiczne dr Jan hr Larisch Mönnich w Piotrowicach Frysztackich" w sprawie produktów sodowych. Umowa ta, podpisana w dniu 1 października 1938, a zgłoszona w dniu 30 stycznia br., zawarta została z ważnością do dnia 31 grudnia 1943 r.

Clearing polsko-sowiecki będzie wkrótce uruchomiony

W Polskim Instytucie Rozrachunkowym poczyniono już niezbędne przygotowania do uruchomienia clearingu polsko sowieckiego. Powstaje mianowicie specjalny wydział sowiecki pod kierownictwem p. Potkańskiego, który kierował dotychczas wydziałem wschodnim, obejmującym rozrachunek z Rumunią, Turcją i Grecją. Cała organizacja rozrachunku z Sowietami oparta będzie na projekcie, przyjętym podczas rokowań moskiewskich wedle propozycji delegacji polskiej. — Rozrachunek z tytułu obrotów gospodarczych polsko sowieckich będzie skoncentrowany w Warszawie, przyczym wpływy na konto sowieckie będą przeznaczone na spłatę należności za zakupy sowieckie w Polsce. Należności zaś sowieckie za dokonane w Polsce transakcje zakupów, będą natychmiast przekazywane zainteresowanym firmom (ASi)

Czeka nas nadal ujemny bilans handlowy

Projekt upaństwowienia handlu zamorskiego

(Od naszego specjalnego sprawozdawcy gosp.)

Warszawa, 8. 3. (g. m.) Koła dobrze poinformowane zwracają uwagę, że należy być przygotowanym na to, że w ciągu kilku najbliższych miesięcy czeka nas ujemny bilans handlowy.

Decydującym jest tu fakt, że wobec wzmożonego ruchu inwestycyjnego wzrasta nasz import surowców, półfabrykatów, maszyn, narzędzi itp. z drugiej zaś strony eksport nasz natrafia na coraz większe trudności. Dotyczy to szeregu ważnych dziedzin. M. in. w ostatnich miesiącach spadła ogólna ilość wywozu drewna i wyrobów z drewna.

Jak stwierdzają koła zbliżone do Min. Przemysłu i Handlu, pomimo oznak poprawy koniunkturalnej na rynkach międzynarodowych, perspektywy dla naszego eksportu przedstawiają się nieszczególnie pomyślnie. W szeregu krajów zanosi się na ostrą ofensywę eksportową, mającą wszelkie cechy wojny gospodarczej, tym bezwzględniejszej i tym większymi siłami prowadzonej, że wchodzą tu w grę również zagadnienia polityczne.

Chodzi tu o wojnę gospodarczą między państwami demokratycznymi z jednej, a państwami totalnymi z drugiej strony, mającą być prowadzoną na terenie krajów trzecich. Kraje te miałyby się stać przedmiotem energicznej ofensywy eksportowej, ze strony państw konkurujących.

W tej sytuacji musi być zrobiony ze strony Polski duży wysiłek, zmierzający do ugruntowania naszej pozycji wywozowej na starych rynkach i zdobycia nowych. W tym kierunku wychodźtwo polskie, bez różnicy wyznania i narodowości — przy umiejętnym wyzyskaniu momentów emocjonalnych, mogłoby oddać sprawie wzmożenia naszego wywozu duże usługi. W szczególności wchodzą tu w grę: Stany Zjednoczone A. P., Francja i Palestyna.

Niemniejsze znaczenie posiada racjonalizacja im portu, związana z dużymi oszczędnościami, o ile nie będą stosowane żadne restrykcje pozagospodarcze w stosunku do istniejącego już aparatu, który zdał dobrze egzamin ze swych umiejętności pod tym względem.

Ci wszyscy z prezesem Kałamajskim z Poznania na czele niech sobie zawczasu uświadomią, że od „unarodowienia" do upaństwowienia tej dziedziny naszego handlu zagranicznego jest tylko jeden krok.

Pisze o tym zresztą bez ogródek organ wpływowych kół politycznych, zbliżony do szefa sztabu „Ozonu", wicemarszałka Sejmu płk. Wendy — „Zaczyn" (Nr 7 rb.)

Pismo to zapowiada, że projekt upaństwowienia polskiego handlu zamorskiego znajduje się już na warsztacie szeregu fachowców.

Polityka żywnościowa rządu

Jak już pokrótce donieśliśmy, w Ministerstwie Rolnictwa i Reform Rolnych odbyło się pierwsze inauguracyjne plenarne zebranie Polskiego Komitetu Żywnościowego, powołanego zarządzeniem p. ministra rolnictwa i reform rolnych, jako organu opiniodawczego dla spraw związanych z zagadnieniami aprowizacyjnymi kraju.

Na zebraniu tym przewodniczący Polskiego Komitetu Żywnościowego — wiceminister rolnictwa i reform rolnych, Michał Wierusz-Kowalski — wygłosił przemówienie programowe na temat zadań Komitetu.

Przedstawiwszy genezę powstania Polskiego Komitetu Żywnościowego, wicem. Wierusz-Kowalski omówił działalność odpowiednich organizacyj zagranicznych, podkreślając, że w chwili obecnej komitety żywnościowe znajdują się w 20 krajach, a prace na arenie międzynarodowejześrodkowują się w trzech organizacjach: a) na terenie Ligi Narodów, b) w Międzynarodowym Biurze Pracy, c) na terenie stałej instytucji Komitetów Żywnościowych, która opiera się na zjazdach Komitetów Żywnościowych z poszczególnych krajów.

Polski Komitet Żywnościowy powinien sobie postawić za zadanie utrzymanie i propagowanie konsumcji, a działania na tym odcinku można podzielić na zagadnienia związane z higieną konsumcji i zagadnienia właściwego wyżywienia poszczególnych warstw społecznych.

Jedną z pierwszych prac Komitetu, która przyczyni się do dopomożenia rządowi w jego działalności aprowizacyjnej, będzie ułożenie dla naszych warunków gospodarczych bilansu wyżywienia optymalnego i minimalnego, z podziałem na warstwy ludnościowe.

Działalność P. K. Ż. będzieześrodkowana na terenie 6 sekcji. Sekcja ogólna prowadzić będzie prace, związane z metodyką badań oraz ustali bilans wyżywienia z uwzględnieniem obecnego stanu, możliwości zaspokojenia pełnych potrzeb żywnościowych oraz potrzeb ograniczonych na wypadek trudności aprowizacyjnych. Ponadto prowadzić będzie propagandę prac P. K. Ż. oraz prace nad kodeksem żywnościowym.

Sekcja żywienia ludności miejskiej przeprowadzi ocenę stanu żywienia jej w różnych warunkach oraz określi czynniki oddziałujące na kształtowanie się wahań i kierunków spożycia. Powołana też będzie sekcja żywienia ludności wiejskiej, która ponadto ustali wytyczne w sprawie podniesienia jakości produkcji artykułów żywnościowych.

Sekcja specjalnych artykułów spożywczych zajmie się sprawą spożycia poszczególnych produktów, jak mleko, owoce, warzywa, kasza itp.; sekcja higieny żywienia zainicjuje prace w zakresie żywienia pod kątem higieny a sekcja zagraniczna utrzymywać będzie kontakt z komitetami żywnościowymi innych krajów, reprezentować P. K. Ż. na terenie Ligi Narodów oraz zbierać materiały o stosunkach aprowizacyjnych za granicą.

W końcu p. wiceminister Wierusz-Kowalski podkreślił, że Polska zainteresowana jest w stosunkach na rynkach światowych i układzie stosunków na rynku wewnętrznym, które mają poważny wpływ na sprawę racjonalnego odżywiania się ludności w Polsce.

„Alpine" przejęta przez Zakłady Goeringa

Umowa między zakładami Hermana Goeringa i Zjednoczonymi Zakładami Stalowymi S. A. w sprawie przejęcia znajdującej się w posiadaniu Zjednoczonych Zakładów większości akcji „Oesterreichische Alpine-Montan Gesellschaft" w Wiedniu została ostatecznie podpisana. W ten sposób zakłady Goeringa dysponują obecnie przeszło 70 procentami kapitału akcyjnego Alpine, największego austriackiego zakładu żelazno-hutniczego. Zakłady Alpine posiadają fabryki w Styrii i w Austrii Dolnej i Górnej oraz kopalnie w okolicy Grazu i własną kolej Graz—Köflach.

Zaznaczyć należy, że już do roku 1938 zakłady Alpine dostarczały zakładom Hermana Goeringa surowców, potrzebnych do produkcji żelazno-hutniczej.

Czy nastąpią zmiany personalne w Min. Przem. i Handlu?

W kołach gospodarczych rozeszły się pogłoski na temat dość poważnych zmian personalnych w Ministerstwie Przemysłu i Handlu. Według pogłosek tych, utrzymujących się w opinii sfer gospodarczych szczególnie uporczywie, dotychczasowy dyrektor departamentu handlowego, p. Geppert, miałby wkrótce ustąpić z zajmowanego stanowiska, na jego miejsce miałby przyjść p. Budzyński, naczelnik wydziału handlu zagranicznego, a miejsce p. Budzyńskiego zająłby p. Jastrzębowski, dyrektor komisji obrotu towarowego.

Zainterpelowane w tej sprawie przez Polską Agencję Agrarną Ministerstwo Przemysłu i Handlu zaprzeczyło tym pogłoskom, tym niemniej, co właśnie trzeba podkreślić, utrzymują się one nadal.

Senat amerykański uchwalił program dozbrojenia

Waszyngton, 8. 3. PAT. Senat uchwalił 77 głosami przeciwko 8-miu program dozbrojenia. Przed końcowym głosowaniem uchwalono propozycję ograniczającą wydatki na lotnictwo do 300 milionów dolarów. Przyjęto również wniosek w sprawie kredytu w wysokości 58 milionów dolarów na subwencję dla przemysłu i na obronę Kanału Panamskiego. Projekt ustawy przesłany został do komisji mieszanej senatu i izby reprezentantów, w celu uzgodnienia projektów przyjętych przez każdą z tych izb. Chodzi tu głównie o ustalenie liczby samolotów, senat bowiem wypowiedział się za 6-ciu tysiącami samolotów, a izba reprezentantów za 5.500.

* * *

Waszyngton, 8. 3. PAT. Szef sztabu generalnego marynarki, admirał Leahy, oświadczył w związku z wiadomościami z Tokio, jakoby Japonia zamierzała doprowadzić do parytetu morskiego ze Stanami Zjednoczonymi i Wielką Brytanią w ciągu najbliższych sześciu lat, że jeżeli jakieś obce mocarstwo powiększa swe siły morskie, to Stany Zjednoczone muszą uczynić to tym bardziej. Zdaniem admirała stosunek ilościowy flot Stanów Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii i Japonii, wynoszący 5:5:3, jest zupełnie zadawalający.

Koszty utrzymania prawie bez zmiany

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego ogólny wskaźnik kosztów utrzymania rodziny robotniczej w Warszawie w lutym b. r. wynosił, przy podstawie rok 1928 = 100, 60,6 wobec 60,6 w styczniu b. r., natomiast 61,2 w lutym 1938 roku. Wskaźniki poszczególnych grup przedstawiają się następująco (pierwsza cyfra z lutego 1938, druga ze stycznia, trzecia z lutego b. r.): żywność 52,6—51,8—51—7, alkohol, tytoń 94.1—94.1—94.1, opał i światło 72.4—72.4—72.4, odzież i obuwie 62.7—62.6—62.6, komorne 96.3—96.3—96.3, inne 90.2—89,8—89,8.

Ogólny wskaźnik budżetowy rodzin pracowniczych i umysłowych w Warszawie wynosił w lutym 1938 roku 63.0, w styczniu 1939 62.7 a w lutym br. 62.4 i kształtował się dla poszczególnych grup następująco: żywność 52.3—52.0—51.4, alkohol tytoń 97,7—97.7—97.7, opał i światło 70,2—70.2—70.2, mieszkanie 72.7—72.6—72.6, odzież i obuwie 57.6—57.5—57.5, higiena i zdrowie 69.7—66.0—66.0, inne 82.6—82.6—82,6.

KRAKOWSKA GIEŁDA ZBOŻOWA.

KRAKOW. 8. marca. Pszenica jednolita czerwona 21.50—21.75, biała 21.50—21.75, zbierana 20.50—20.75, żyto standart I 15.25—15.50, standart II 14.50—14.75, jęczmień jednolity 18—18.75, przemiałowy 17—17.50, pastewny 16.75—17, owies niezadeszczony 17.75—18.50, standart I (lekko zadeszczony) 16.50—17, standart II (zadeszcz. dop.) 16—16.25, mąka pszenna wyciągowa 30 proc. 42—44, wyciągowa 35 proc. 41.50—43.50, gat. I 50 proc. 39—40, gat. IA 65 proc. 35—36, gat. II 35-65 proc. 33—34, gat. II 50-60 proc. 30.25—30.75, gat. II. 29.25—29.75, gat. II 60-65 proc. 23.75—24.25, pastewna 14.25—14.50, razowa 95 proc. 28.75—29, mąka żytnia okr. krakowskiego gat. IA 55 proc. 26.50—27, razowa 23.75—24, mąka żytnia gat. IA 55 proc. 26.50—27, otręby pszenne standartowe miałkie 11.50—11.75, średnio 11.25—11.50, żytnie standartowe 10.50—10.75, jęczmienne 10.50—11. Obroty i tendencja: pszenica 116 spokojna, żyto 92.5 spokojna, jęczmień 40.5 lekko zwyżkowa, owies 78.5 ożywiona. Ogólny obrót 690 ton, tendencja ogólna ożywiona.

POZNAŃSKA GIEŁDA ZBOŻOWA

POZNAŃ. 8 marca. Jęczmień 700-720 gl. 18.75—19.25, jęczmień 673-678 gl. 18—18.50, otręby pszenne grube 12.75—13.25, otręby jęczmienne 11—12, Reszta bez zmiany. Tendencja i obroty: pszenica 525 spokojna, żyto 810 spokojna, jęczmień 335 ożywiona, owies 85 spokojna.

GIEŁDA WARSZAWSKA

WARSZAWA, 8. marca. Kursy zamknięcia. Akcje: Bank Polski 132.50, Bank Zachodni 40, Żyrardów 69, Zieleniewski 82, Modrzejów 23.50, Cukier 41.50—42.25, Lilpop 95.75, Starachowice 62.50—63, Węgiel 43.25—44. Tendencja mocniejsza.

Papiery procentowe: 4½ proc. poż. wewnętrzna, odc. grube 68 drobne 68.75, 3 proc poż. inwestycyjna I em. 89, 3 proc. poż. inwestycyjna seryjna I em. 102, 5 proc. poż. konwersyjna kolejowa 68 drobne., 4 proc. poż. konsolidacyjna dc. grube 68.50, 4 proc. poż. dolarowa (dolarówka) 46.25. Tendencja mocniejsza.

Listy zastawne: 4½ proc. ziemskie Ser. V 65.12¼, 5 proc. listy m. Warszawy z r. 1933 73.75. Tendencja utrzymana.

Dewizy: Bruksela 89.30, Gdańsk 100.—, Amsterdam 282.20, Londyn 24.88, owy Jork kabel 5.30 3/8, Paryż 14.08, Zurych 120.60. Tendencja utrzymana.

Wypadek marszałka dworu

Haga 8. 3. PAT. Powracającego późnym wieczorem do domu marszałka dworu królowej Wilhelminy, dr. barona F. F. de Smeth'a, przejechało auto. Ciężko ranny marszałek de Smeth po przewiezieniu do szpitala zmarł.

Z obozu koncentracyjnego

Jerozolima, 8. 3. ZAT. Do Palestyny przybył rabin A. Twerski z Wiednia, który przez szereg miesięcy był internowany w obozie koncentracyjnym w Dachau. Do Tel-Awiwu przybył b. redaktor wiedeńskiego organu Agudas-Isroel „Jüdische Presse", dr. Joel Polack.

—oo—

Obrona Anglii przed atakami bombowymi

Londyn 8. 3. PAT. Lord pieczęci prywatnej sir John Anderstein, wygłosił wczoraj w Londynie przemówienie, w którym oświadczył, że obrona Anglii przed atakami przy pomocy bomb napełnionych gazami trującymi, doprowadzona została do tego stopnia, iż jest mało prawdopodobnym, aby na wypadek wojny użyto tego rodzaju bomb przeciwko W. Brytanii. Mówca dodał, że obecnie rząd brytyjski zajmuje się sprawą ochrony ludności przed skutkami eksplozji bomb, napełnionych materiałami o potężnym działaniu wybuchowym.

—oo—

Japonia nie wystąpi przeciw demokracjom

Tokio 8. 3. PAT. Rzecznik ministerstwa spraw zagranicznych oświadczył dziś na konferencji prasowej, że oś polityki japońskiej znajduje się w pakcie antykominternowskim, jednakże, jak to już podkreślał, w sejmie minister Arita, Japonia nie zajmie nigdy stanowiska przeciw Francji, Anglii i Stanom Zjednoczonym.

Rokowania włosko-egipskie

Kair 8. 3. PAT. Dziennik „Ahran" podaje, że w ciągu bież. miesiąca wszczęte zostaną pomiędzy W. Brytanią, Włochami i Egiptem rokowania, które prowadzone mają być na podstwie porozumienia styczniowego Chamberlaina z Mussolinim. Po zakończeniu tych rozmów Włochy i Egipt rozpoczną rokowania w sprawie zawarcia paktu nieagresji i uregulowania spraw granicznych.

Gwałtowna burza śnieżna

Teheran 8. 3. PAT. Niesłychanie gwałtowna burza śnieżna zniszczyła w Abkenac niedaleko portu Pahlevi ponad 100 domów, 400 szop, 54 klepy. Zginęło też wiele bydła.

Pięcioro dzieci zginęło w pożarze

Halifax (Kanada) 8. 3. PAT. W czasie pożaru, jaki objął dom, zamieszkały przez dwie rodziny, zginęło pięcioro dzieci.

Lawina

Berb 8. 3. PAT. Wczoraj wieczorem w wysokich Alpach pomiędzy Isigenalp, a schroniskiem Wildhorn, zasypana została przez lawinę kolumna żywnościowa, licząca 22 ludzi: 18 uratowało się, 4 zginęło, w tej liczbie 3 porucznikow i 1 sierżant.

Z Rosji do Stanów Zjednoczonych

Londyn 8. 3. PAT. Jak donosi „Daily Herald" minister handlu zagranicznego Hudsin po powrocie z Rosji sowieckiej uda się do Stanów Zjednoczonych.

SZCZAWNICKA „MAGDALENA"
usuwa nadmiar kwasu w żołądku. 861

Czwartek, 9 marca

STACJE KRAJOWE

KRAKÓW. 6.57 Pieśń „Witaj gwiazdo morza"; 7 Audycja poranna; 9.10 Muzyka z płyt oraz wiadomości bieżące; 8.45—9 Skrzynka dla dzieci wiejskich w oprac. Toli Rettingerowej; 11 Poranek dla szkół powszechnych „Lekcja małego Chopina" w oprac. Lucjana Kamieńskiego; 11.25 Muzyka z płyt; 11.57 Sygnał czasu, hejnał; 12.03—13 Audycja południowa; 14 Muzyka z płyt; 14.50 Program na dzień następny; 14.55 Wiadomości gospodarcze; 15 Rozmowę technika z młodzieżą — przeprowadzi W. Frenkiel; 15.15 Kłopoty i rauy: „List z Paryża" dialog w opr. Marii Dobrowolskiej; 15.30 Muzyka obiadowa w wyk. ork. rozgł. lwowskiej pod dyr. Tadeusza Seredyńskiego; 16 Dziennik popołudniowy; 16.05 Wiadomości gospodarcze z Warszawy; 16.20 U rolnika — audycja dla młodzieży licealnej, w oprac. Kaz. Żuławskiego; 16.40 Utwory fortepianowe na 4 ręce w wyk. Zofii Romanowskiej i Jerzego Sulikowskiego; 17.20 Pogadanka; 17.30 Grzegorz Gerwazy Gorczycki, kompozytor katedry Wawelskiej, aud. w wyk. chóru Instytututu Teologicznego XX. Salezjanów pod dyr. ks. prof. J. Mazerskiego i Chóru Krakowskiego Tow. Oratoryjnego; 18 „Dobry wieczór państwu" w oprac. St. Broniewskiego; 18.10 Muzyka z płyt; 18.30 Muzyka poważna i muzyka lekka — gawęda prof Br. Rutkowskiego; 19 Koncert rozryw. Wyk. ork. rozgł. kat. pod dyr. Jar. Leszczyńskiego, H. Hrabi-Szalkiewiczowa (śpiew), Śląski Kwartet ludowy, J. Harald (akomp.); 20.35 Dziennik wiecz., wiadom. meteor. i sportowe, Nasz program na jutro; 21 Utwory Henryka Wieniawskiego w wyk. Miecz. Paszkieta (skrz.) przy fort. Gertruda Konatkowska; 21.35 Określenie dobra moralnego; 21.50 Muzyka z płyt; 22 Lokalne wiadomości sportowe; 22.05 „Drukowane, ale osobliwe" szkic literacki w oprac. St. Broniewskiego; 22.20 Koncert popularny w wyk. Kwartetu salonowego rozgłośni krakowskiej; 23—23.05 Ostatnie wiadomości dziennika wieczornego, komun. meteor.

WARSZAWA. 6.50—16.40 p. Kraków; 17.20 Pogadanka; 17.30 p. Kraków; 18 Audycja dla młodzieży wiejskiej; 18.30—21.35 p. Kraków; 22.55 Przegląd prasy; 23.05 Koncert muzyki polskiej.

KATOWICE. 5.30 Wesoły montaż; 11.25 Piosenki; 14 Muzyka rozrywkowa; 14.55 Wiadomości gospodarcze; 18 Poradnik sportowy; 22.10 Przy kominku.

LWÓW. 6.57—11.25 p. Kraków; 14 Koncert życzeń; 14.45 p Kraków; 14.50 Giełda lwowska; 18 Wiadomości bież.; 21.50 Wiadomości sportowe; 21.55 Reportaż; 22.20 Przegląd kulturalny; 22.35 „Wieczór literacki".

ŁÓDZ. 5.30—14 p. Kraków; 14.50 Wiadomości giełdowe; 18 Odpowiedzi na listy; 18.10 p. Kraków; 18.25 Wiadomości sportowe; 22 Pogadanka; 22.10 Koncert życzeń.

STACJE ZAGRANICZNE

JEROZOLIMA (449.1) 12.30 Sygnał czasu, dziennik południowy (po hebrajsku); 12.40 Program arabski; 13.20 Dziennik południowy (po angielsku); 13.30 Sygnał czasu, koniec programu południowego; 16 Sygnał czasu, komunikaty; 16—18.30 Program arabski; 18.30 Program hebrajski: pogadanka językowa J. Lawnlego; 18.45 Komun. meteorol., dziennik wieczorny, giełda owoców cytrusowych (po hebrajsku); 19 Koncert poświęcony twórczości Grodniewicza w wyk. zespołu studium; 19.45 Lekcja języka arabskiego dla początkujących; 20 Współczesne pieśni angielskie; 20.15 Kom. meteor., dziennik wieczorny, giełda owoców cytrus. (po angielsku); 20.30 Audycja z płyt; 21 Koniec programu.

* * *

18 BRUKSELA FRANC.; Recital wiolonez. HILVERSUM: Koncert solistów. SZTOKHOLM: Program rozrywkowy. WIEŻA EIFFLA: Rozmaitości. DROITWICH: 18.30 Muzyka lekka. MONTE CENERI: 18.30 Solo na filharmonii.

19 FLORENCJA: Muzyka rozrywkowa. LAHTI: Słuchowisko. LONDYN REG.: „Wspaniałe noce" — słuchowisko romantyczne. PARIS PTT.: Pieśni. BUDAPESZT: 19.45 Muzyka cygańska. PARIS PTT.: 19.30 Recital organowy TALLIN: 19.10 Muzyka lekka.

20 DROITWICH: Muzyka rozrywkowa. FLORENCJA: 20.30 Komedia. HILVERSUM: 20.55 „Debora" oratorium Haendla. MONTE CENERI: 20 Pieśni. POSTE PARISIEN: 20.45 Koncert.

21 BRUKSELA FRANC.: „Cyrulik sewilski" teatr wyobraźni. FLORENCJA: Program rozrywkowy. LONDYN REG.: Koncert symfoniczny. MEDIOLAN: Recital skrzypcowy. PRAGA: Borys Godunow — opera. RADIO PARIS: 21.30 Koncert symfoniczny. RZYM: „Fedra" opera.

22 BUDAPESZT: Muzyka jazzowa. MONTE CENERI: Muzyka taneczna. FLORENCJA: 22.30 Muzyka tan. WIEŻA EIFFLA: Koncert symfoniczny. DROITWICH: 22.25 Kwartet F-dur Revela. LONDYN REG.: 22.25 Słuchowisko.

23 23 BUDAPESZT: 23 Koncert ork. wojsk. FLORENCJA: Muzyka taneczna. PRAGA II: Muzyka rozrywkowa. WIEŻA EIFFLA: Koncert symfoniczny. DROITWICH: 23.55 Muzyka lekka. KOPENHAGA: 23.10 Muzyka taneczna. WIEŻA EIFFLA: 23.45 Płyty.

„Rozpowszechniajcie NOWY DZIENNIK"

DZIŚ
DANCING w „CYGANERII“
o godz. 21 w nocy
STOW. „I. BURSA ŻYD. SIERÓT RĘKODZ.“
Krakowska 53

W triumfalnym pochodzie ku szczytom produkcji filmowej przoduje zawsze Wytwórnia METRO—GOLDWYN—MAYER, lecz wszystkie jej dotychczasowe najwyższe osiągnięcia jak „Pani Walewska“ i „Maria Antonina“ bledną wobec takiego arcydzieła jakim jest
WIELKI WALC
wyczarowany przez genialnego JULIANA DUVIVIER'a, na tle dawnego Wiednia, rozkołysanego muzyką JANA STRAUSSA, z udziałem artystów tej miary co
LUIZA RAINER, MILIZA KORIUS, FERNAND GRAVET
Premiera już wkrótce w kinie „S C A L A“

KRONIKA

MARZEC
9
CZWARTEK

Wschod słonca 5 g. 53 m
Zachód słońca 17 g. 17 m
18 Adar 5699

Budowa parków i skwerów krakowskich przez bezrobotnych

Miejski Obywatelski Komitet Pomocy Zimowej Bezrobotnym w Krakowie idąc po wytyczonej linii działania, stara się zatrudniać możliwie dużą ilość bezrobotnych. Przede wszystkim przez cały okres zimowy zatrudniano około 250 bezrobotnych przy rozmaitego rodzaju robotach przeważnie ziemnych. Obecnie z nastaniem odpowiedniej pory zostanie zatrudniona dalsza partia bezrobotnych do łącznej ilości 500, w tym około 120 kobiet.

W szczególności zostaną bezrobotni skierowani do robót ogrodowych w Parku krakowskim, Dr. Jordana i Alei Mickiewicza przy czym znajdzie zatrudnienie w tym dziale około 140 ludzi i to przeważnie kobiet.

Dalsza część bezrobotnych zatrudniona będzie przy robotach drogowych, przy plantowaniu dołów na końcu ulicy Racławickiej koło cmentarza miejskiego, rzy budowie osadnika na Bielanach, w miejskim stadionie sportowym itp.

Równocześnie Komitet Pomocy Zimowej zakupi pewną ilość butów, które przydziela bezrobotnym skierowanym do pracy, a potrzebującym butów.

Akcja zatrudnienia bezrobotnych należy do najbardziej celowych i wskazanych zadań Komitetu Pomocy Zimowej.

Protest Gminy żydowskiej w Krakowie

Zarząd Gminy Żydowskiej w Krakowie na odbytym wczoraj posiedzeniu uchwalił przyłączyć się do protestu ogółu żydowskiego przeciw angielskiemu projektowi rozwiązania sprawy Palestyny, sprzecznemu z historycznymi prawami Żydów do Palestyny, z mandatem i zobowązaniami zaciągniętymi przez Anglię.

W tej sprawie Gmina Żydowska wysłała telegram do Agencji Żydowskiej, zapewniając, że całe żydostwo gotowe jest do wielkich ofiar dla realizacji wzniosłej idei budowy Siedziby Narodowej w Palestynie.

Równocześnie zarząd Gminy Żydowskiej wysłał do władz centralnych telegram, w którym przyłącza się do protestu żydostwa polskiego przeciw zamachowi na jeden z podstawowych nakazów religijnych, jakim jest ubój rytualny.

Akcja pomocy dla uchodźców

Onegdaj odbyło się wspólne posiedzenie Zarządu Gminy Żydowskiej i Prezydium Komitetu Pomocy Uchodźcom, poświęcone akcji pomocy paschalnej.

Na wstępie posiedzenia wysłuchano sprawozdania gen. sekr. Komitetu uchodźców inż. Akiby Buchnera na temat dotychczasowych prac. Jak się okazuje, akcja pomocy natrafia na coraz to większe trudności, gdyż dotychczasowe zasoby ulegały stopniowo wyczerpaniu, a ofiarność nie dotrzymuje kroku potrzebom. Niemniej jednak Komitet Pomocy dokłada wszelkich starań, aby nie tylko podołać obowiązkom bieżącym, ale czyni się starania o znalezienie odpowiednich środków na przeprowadzenie akcji paschalnej. Akcja ta prowadzona będzie za pośrednictwem Rabinatu.

Nad sprawozdaniem wywiązała się dłuższa dyskusja, w której z ramienia Komitetu zabierali głos prez. dr Landau oraz członkowie Prezydium wiceprez. dr Schermant i Stempel, radny Aleksandrowcz i dyr. Hochwald. Po przeprowadzonej dyskusji uchwalono odpowiednie wnioski oraz wyrażono serdeczne podziękowanie i uznanie gen. sekretarzowi inż. Akibie Buchnerowi za niezmordowaną i ofiarną pracę w Komitecie Pomocy.

Wyjazd wicewojewody krakowskiego

Wicewojewoda krakowski dr Piotr Małaszyński wyjechał w sprawach służbowych do Warszawy. Powrót wicewojewody do Krakowa przewidziany jest w sobotę.

Z rynków mięsnych

W tygodniu od 25 II. do 3 III. br. spędzono na targi: buhaji 178, wołów 44, krów 127, jałówek 258, cieląt 700, owiec - kóz i baranów — nierogacizny 1395, razem 2702 zwierząt. Z poprzedniego tygodnia pozostało 17 zwierząt. Ogółem 2719 zwierząt.

Ze spędzonych na targ zwierząt sprzedano: na konsumcję miejscową 2617 sztuk, na konsumcję innych gmin 91, pozostało niesprzedanych 11 szt.

Przebieg handlowy: W bieżącym tygodniu targowym silniejsze spędy wszystkich gatunków zwierząt rzeźnych. Ceny nierogacizny zwyżkowały, ceny bydła mocne, ceny cieląt ustalone. Transakcje ożywione. Usposobienie dobre.

—oo—

— ZE STOWARZYSZENIA ADWOKATÓW ŻYDÓW W KRAKOWIE. Dziś godz. 7-ma wiecz. wspólne posiedzenie Zarządu i Sądu Koleżeńskiego Stowarzyszenia Adwokatów Żydów w Krakowie w lokalu Stow. Kupców, przy ul. Grodzkiej 40, I. p. Prezydium Stowarzyszenia uprasza wszystkich PP. Kolegów o niezawodne przybycie z uwagi na ważność omawiać się mających spraw.

Stan chorób zakaźnych w województwie krakowskim

W ubiegłym tygodniu zanotowano w województwie krakowskim następujące wypadki chorób zakaźnych: 96 odry, 53 krztuśca, 42 płonicy, 19 błonicy, 14 wścieklizny, 3 zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych i 2 duru brzusznego. Nasilenie chorób zakaźnych w województwie krakowskim średnie, epidemia odry w powiecie gorlickim wygasa.

Geometria a doświadczenie

Odczyt publiczny pod powyższym tytułem wygłosi doc. dr M. Mathisson w ramach wykładów naukowych Ż. T. Szk. L. i Śr. w sobotę 11 bm. o godz. 20-ej w auli Żyd. Gimn. przy ul. Podbrzezie 10.

—oo—

W dniu urodzin bł. p. lekarza ERNESTA KUKUKA ofiarują na TOZ (akcja dożywiania dzieci) 20.— zł
1401g RODZICE I SIOSTRA.

NADESŁANE CZASOPISMA

Encyklopedia Palestyńska

Ukazał się dalszy, siódmy zeszyt Encyklopedii Palestyńskiej, wychodzącej w Krakowie pod redakcją B. Cweibauma, dra N. M. Gelbera, dra I. Schippera, dra I. Schwarzbarta, dra S. Stendiga, dra A. Tartakowera, P. Wassermana.

Zeszyt ten zawiera następujące prace: Biro-Bidżan, Blackstone, Blum, Blumenfeld, Bne-Brit, Bne Mosze, Board of Deputies, Bodenheimer, Boehm, Borochow, Brajnin, Brandeis, Brawer, Brener, Brit Hacohar.

Zeszyt siódmy, jak poprzednie, wydany jest na pięknym papierze i zdobi go seria klisz, które dotyczą bądź postaci, bądź są zdjęciami grupowymi z historycznych konferencyj syjonistycznych. Encyklopedia ta staje się z każdym zeszytem coraz cenniejszym dziełem, traktującym o odrodzeniu żydowskim w chwili obecnej.

—oo—

Z teatru, literatury i sztuki

— Z TEATRU IM. J. SŁOWACKIEGO. Dziś po cenach zniżonych interesująca komedia B. Corra i J. Achille „Miłość będzie naszym wynalazkiem“. Jutro „Mizantrop“ Moliera w premierowej obsadzie. W sobotę po cenach zniżonych, świetna komedia R. Niewiarowicza „Dlaczego zaraz tragedia?!“

— „TEMPERAMENTY“, nowa komedia Antoniego Cwojdzińskiego będzie najbliższą premierą teatru im. J. Słowackiego.

— „DER REBECYNS NECHT“ Z DŻENIĄ ŁOWICZ W TEATRZE ŻYDOWSKIM. W dniu dzisiejszym poraz ostatni zespół Dżeni Łowicz wystawia znakomitą komedię muzyczną „Der Rebecyns Necht“, która cieszyła się olbrzymią frekwencją. Ceny miejsc zniżone od 50 gr. Początek punkt. 8.45 wiecz. Przedsprzedaż biletów we firmie Fischhab Grodzka 46, a od 7-mej wieczorem przy kasie teatru. — Jutro premiera „Żydowskie wesele“.

— „PIĘCIORACZKI WARSZAWSKIE“ na scenie Teatru „Scala“ odniosły na wczorajszej premierze pełny i zasłużony sukces. Doskonały program bajecznie zgranego zespołu ocenila należycie premierowa publiczność, dając wyraz swemu zachwytowi olbrzymim aplauzem.

Przedstawienia odbędą się jak przewidziano, jeszcze tylko dziś i jutro w godz. 7.15 i 9.15.

— WYKŁAD PROF. Dra JÓZEFA REISSA O ŚLĄSKIEJ PIEŚNI LUDOWEJ. W ramach wykładów propagandowych, które urządza Uniwersytet Jagiell. o Śląsku, wygłosi prof. dr Józef Reiss wykład nt. „Pieśń ocaliła polskość Śląska“ z ilustracją muzyczną. Kwartet solowy z Katowic pod kierunkiem znanego kompozytora Dyr. S. M. Stoińskiego wykona kilkanaście pieśni ludowych ze Śląska Zielonego i Śląska Górnego w ich oryginalnym brzmieniu. Wykład odbędzie się w sali Kopernika Uniw. Jagiellońskiego (Coll. Novum, ul. Gołębia 1, 24) o godz. 18.

— ŻYD. TOW. MUZYCZNE urządza dziś we czwartek, w sali Żyd. Tow. Teatralnego. Stolarska 9, 1-szy koncert z cyklu poświęconego muzyce kameralnej. Wykonawcy: kwartet instrumentalny Żyd. Tow. Muzycznego w osobach pp. Schenker (skrzypce), Glück (skrzypce), Schleichkorn (viola) Schmiedt (wiolenczela). W programie kwartet Haydna, Mozarta i Brahmsa. Goście mile widziani. Początek godz. 20-ta.

— ALEKSANDER UNINSKY, znakomity pianista, o którego niezwykłym talencie artystycznym, zaletach technicznych oraz uroku interpretacji wyraza się prasa w słowach najwyższego uznania, da się słyszeć krakowskiej publiczności w niedzielę, 12 bm. w Starym Teatrze.

— WSTĘP DO MUZYKI. Cykl popularnych wykładów o sposobach tworzenia dzieła muzycznego w perspektywie rozwoju historycznego, z bogatą ilustracją muzyczną wygłasza dr W. Mantel co drugą sobotę o godz. 7.30 wieczór w Instytucie Muzycznym (św. Anny 2). Najbliższy wykład w sobotę 11 bm. Każdy wykład stanowi odrębną całość.

REPERTUAR TEATRU MIEJSKIEGO

Czwartek, godz. 8 wiecz.: „Miłość będzie naszym wynalazkiem“.

REPERTUAR TEATRU ŻYDOWSKIEGO
(Bocheńska 7)

Czwartek, godz. 8.45 wiecz.: „Die rebecyns necht“.

REPERTUAR KINOTEATRÓW

ADRIA: „Serce matki“ (Stanisława Engelówna, Mieczysław Cybulski).
ATLANTIC: „Dla ciebie Senorito“ (Nino Martini, Ida Lupino) i „Naga prawda“ (Irena Dunne, Gary Grant).
APOLLO: „Pani i cowboy“ (Gary Cooper, Merle Oberon).
L. O. P. P.: „Święty ogień“ i „Czardasz“
PROMIEŃ: „Cztery córki“ (Siostry Lean).
SCALA: „Powrót Arsena Lupina“ (Melvyn Douglas).
SZTUKA: „Banita“ (Bartholomew, Baxter)
„ŚWIT“: „Władczyni“ (Anna Neagle, Adolf Wohlbrück)
UCIECHA: „Trzy walce“
WANDA: „Chwila pokusy“ (Joan Crawford, Margaret Sullavan i in.).

Między Scyllą i Charybdą

Anglia wabi Żydów mirażem ministra żydowskiego bez teki

Wytyczne definitywnego wniosku rządu brytyjskiego

Londyn, 8. 3. ŻAT. Kairski korespondent „Daily Express" informuje, że mufti opracowuje obecnie tezy kompromisowe, które będą przedłożone rządowi brytyjskiemu za pośrednictwem delegacji arabskiej w Londynie. Wedle tego planu, Arabowie mają się rzekomo zgodzić na kontynuowanie imigracji żydowskiej do Palestyny, jednak pod warunkiem nie naruszenia obecnej proporcji liczebnej ludności arabskiej i żydowskiej. Mają też nie być wykluczone dalsze żydowskie zakupy ziemi w Palestynie z tym, że globalny obszar posiadanej ziemi nie przekroczy 1/4 całego terytorium. Mufti ma się godzić na udział Żydów w administrowaniu Palestyną i wprowadzenie ustawodawstwa na zasadach proporcionalnych zgodnie z nowymi propozycjami rządu angielskiego. Mufti żąda natomiast zniesienia mandatu i proklamowania niepodległości Palestyny.

Egipski minister skarbu Osman Pasza, który w tych dniach konferował z muftim, zaprzecza tym doniesieniom.

Dzisiejszy „News Chronicle" przytacza następujące wersje o zasadniczych wytycznych planu, które mają leżeć u podstaw definitywnego wniosku rządu brytyjskiego. Obecna administracja palestyńska ma ulec reorganizacji przez dokooptowanie do rządu jednego ministra żydowskiego i jednego arabskiego bez teki i bez prawa władzy wykonawczej. Obaj ministrowie mają służyć sprawie współpracy żydowsko-arabskiej. Plan ten ma być utrzymany do czasu zobowiązania się Arabów, że nie będą dyskryminowali Żydów i vice versa. Czas trwania okresu przejściowego nie będzie z góry określony. Trwanie tego okresu będzie uzależnione od stopnia współpracy arabsko-żydowskiej. Plan rządu przewiduje dalszy rozwój Żydowskiej Siedziby Narodowej, aczkolwiek imigracja żydowska nie będzie mogła przekroczyć pewnych granic. Interesy angielskie w Palestynie, nietykalność miejsc świętych i pozycja prawna ludności żydowskiej, mają być ustawowo zagwarantowane.

* * *

Londyn, 8. 3. ŻAT. Dzisiejsze dzienniki londyńskie informują jakoby minister kolonii miał zapewnić delegację żydowską, że rząd zdecydowany jest przeforsować swój plan nawet jeżeli Żydzi go nie zaakceptują.

Deklaracja Balfoura winna być utrzymana w mocy!

Waszyngton, 8. 3. ŻAT. Syjonistyczne biuro polityczne w Waszyngtonie komunikuje, że 17 senatorów U. S. A. podpisało deklarację, w której daje wyraz przekonaniu, że w imię prawa i sprawiedliwości deklaracja Balfoura ma być utrzymana w mocy.

Mufti „zadowolony", mufti „przedstawi wnioski"!!...

Londyn, 8. 3. ŻAT. W depeszy z Kairu „Times" donosi, że do Kairu powrócił emisariusz egipski Emir Osman, wydelegowany do b. muftiego jerozolimskiego. „Al Achram" donosi, że mufti jest zadowolony z przebiegu tej wizyty i że wkrótce przedstawi(!!) rządowi swe wnioski(!) w kwestii imigracji żydowskiej, prawa do nabywania ziemi i reprezentacji żydowskiej w przyszłej izbie ustawodawczej. Jak słychać, mufti w dalszym ciągu obstaje przy żądaniu niezwłocznego zniesienia mandatu i proklamowania niepodległości Palestyny.

Radiostacja w Bari działa sprawnie

Londyn, 8. 3. ŻAT. W kołach politycznych Londynu żywo komentują fakt, że włoska rozgłośnia radiowa w Bari, nadająca audycje w języku arabskim, informuje ściśle o przebiegu rokowań angielsko-arabskich w kwestii palestyńskiej. Stwierdzono, że relacje z przebiegu poszczególnych posiedzeń z Arabami nadawane są przez radiostacje w Bari jeszcze przed otrzymaniem protokołów odnośnych posiedzeń w Londynie.

O zwołanie Kongresu Syjonistycznego

Warszawa, 8. 3. ŻAT. Komitet centralny organizacji ogólnych syjonistów w Polsce po rozpatrzeniu sytuacji w syjoniźmie jednogłośnie uchwalił zwrócić się do Egzekutywy Syjonistycznej o niezwłoczne zwołanie Kongresu Syjonistycznego dla wyłonienia „Egzekutywy ocalenia narodu".

Szereg projektów ustaw uchwaliło plenum Sejmu

Warszawa, 8. 3. (Sin) Na dzisiejszym posiedzeniu plenum Sejmu w pierwszym czytaniu odesłano do komisji szereg rządowych projektów ustaw oraz projektów ustaw, złożonych przez posłów.

Poseł Wadowski referował z kolei rządowy projekt ustawy o rozciągnięciu mocy obowiązującej przepisów o niektórych daninach publicznych oraz o monopolach państwowych na ziemie odzyskane.

Ustawę bez dyskusji przyjęto w drugim i trzecim czytaniu jednomyślnie.

Pos. Górski referował nowelę do rozporządzenia P. Prezydenta o krzyżu zasługi za dzielność. Ustawę przyjęto w drugim i trzecim czytaniu.

Izba przystąpiła następnie do rozprawy nad rządowym projektem ustawy o porozumieniach kartelowych.

Po południu przystąpiono do ustawy o organizacji więziennictwa. Poseł ks. Padacz skarży się na brak odpowiedniej liczby kapelanów więzienia. Poseł Witwicki Ukrainiec, wyraża się z uznaniem o ustanowieniu więzienia obserwacyjno-rozdzielczego, ale nawiązując do słów prof. Makowskiego, że to, co dla jednych więźniów jest tylko przerwą w rozkładzie życia, to dla innych jest całkowitym tego życia załamaniem, podkreśla konieczność indywidualizacji kary i występuje przeciwko więzieniu przestępców politycznych razem ze zwykłymi dodając, że chodzi mu specjalnie o więźniów ukraińskich. Popiera go poseł Nawrocki, który w dyskusji nad budżetem Ministerstwa Sprawiedliwości zwrócił uwagę na utworzenie nowego typu więzień dla przestępców politycznych. Przeciwstawia się temu minister i referent.

Ustawę przyjęto bez zmian w drugim i trzecim czytaniu.

Uchwalono jeszcze szereg innych drobnych ustaw.

Oficerowie b. armii carskiej zasądzeni za wyłudzenie

Bielsko, 8. 3. (R). Przed Sądem Okręgowym w Wadowicach na sesji wyjazdowej w Białej toczył się w dniu dzisiejszym dalszy ciąg procesu przeciwko byłym oficerom armii carskiej, Włodzimierzowi Leśnobrodzkiemu, duchownemu wyznania wschodnio-bizantyńskiego oraz Mikołajowi Argutyńskiemu. Leśnobrodzki jest oskarżony o wyłudzenie kwoty 2380 zł. od hr. Grabowskich zamieszkałych w Kołach pod Białą, na sfinansowanie swej rzekomej podróży do Jugosławii celem wyszukania tam dokumentów i osób, mających zidentyfikować rzekomego carewicza Aleksieja Skurpskiego, syna Mikołaja II. Ponadto wyłudził Leśnobrodzki od hr Grabowskiej 860 zł rzekomo na cele misji katolickiej. Argutyński natomiast oskarżony jest o udzielenie pomocy w wymienionych przestępstwach przez to, że o przedstawionym mu Skurpskim twierdził z całą pewnością, że jest to prawdziwy carewicz, pretendent do tronu carów.

Pierwsza rozprawa, która odbyła się w grudniu ub. roku, była jawna. Na wstępie dzisiejszej rozprawy przewodniczący na wniosek prokuratora zarządził tajność. Prokurator otrzymał bowiem wiadomość od kierownika komisariatu P. P. w Białej, że zachodzi obawa zakłócenia porządku publicznego. Drugim powodem zarządzenia tajności rozprawy był wzgląd na obrazę dobrych obyczajów. Po 6-godzinnej rozprawie sąd wydał wyrok skazujący Leśnobrodzkiego na 12 miesięcy więzienia, a Argutyńskiego na 6 miesięcy, zawieszając obydwom wykonanie kary na przeciąg 5 lat. Bronili adwokaci: dr Freyer i Chałabowski.

KRONIKA ŚLĄSKA

Świadkowie zeznają w procesie katowickim

Katowice 8. 3. (K) W dalszym ciągu sensacyjnej rozprawy o nadużycie w KKO powiatu świętochłowickiego, przesłuchano wczoraj w późnych godzinach wieczornych dyrektora Związku Kas Komunalnych i syndyka kasy świętochłowskiej, p. Tułacza. Zezwolił on na kupno obligacyj państwowych na kwotę 200 tys. zł. Ale nie wiedział, że obligacyj ma dostarczyć Kamieniecki. Obligacja była konieczna na pokrycie długu Spółki Brackiej w Tarnowskich Górach.

Dzisiaj jako pierwszy zeznawał aptekarz Fröhlich. Uzyskał on pożyczkę w KKO powiatu świętochłowickiego za pośrednictwem Jondy w wysokości 65.000 zł. na dokończenie domu mieszkalnego. Za pośrednictwo świadek wypłacił Jondzie kwotę 4.000 zł. Z kolei przesłuchano w charakterze świadków szereg urzędników KKO powiatu świętochłowickiego. Zeznania ich nic nowego do sprawy nie wnoszą. Podlegali oni Dyrdzie i zarządzenia jego wykonywali. Rozprawa trwa.

Uruchomienie fabryki szkła w Ząbkowicach

Sosnowiec 8. 3. (K) W dniu wczorajszym uruchomiona została w Ząbkowicach po wieloletniej nieczynności Belgijska Fabryka Szkła S. A. Na razie przyjęto do pracy 300 robotników. Uruchomienie tej fabryki wywołało ożywienie w tej miejscowości, obarczonej pokaźną liczbą bezrobotnych.

Odczyt

Będzin 8. 3. (K) W czwartek o godzinie 21-ej w lokalu Organizacji Syjonistycznej w Będzinie przy ul. Sączewskiej 15 wygłosi odczyt tow. Natan Asz z Warszawy n. t. „Rokowania londyńskie na tle wszechświatowej polityki".

Stała poprawa zdrowia P. Prezydenta R. P.

Warszawa, 8. 3. PAT. Jak się dowiadujemy, w stanie zdrowia Pana Prezydenta Rzeczypospolitej następuje stała poprawa.

Ministrowie Estonii i Finlandii przybędą do Warszawy

Warszawa, 8. 3. (A). W kołach politycznych utrzymują, że jeszcze przed kwietniową wizytą ministra Becka w Londynie, Warszawę odwiedzą ministrowie spraw zagranicznych Estonii i Finlandii.

Płk. Kowalewski udaje się do Paryża i Amsterdamu

Warszawa, 8. 3. (Sin) Do Paryża i Amsterdamu wybiera się były szef Ozonu płk Kowalewski, który jednocześnie będzie prowadził rokowania w sprawie rozbudowy kanału Wisła—Dunaj.

Interpelacja posła ukraińskiego

Warszawa 8. 3. (Sn.) Wpłynęła interpelacja ukraińskiego posła Nawrockiego w sprawie ciężkiego pobicia 17 włościan we wsi Czołbin powiat Jaworów, w tym 7 kobiet w wieku 50 — 65 lat, oraz dwojga dzieci w wieku od 8 — 15 lat przez oddział Policji Państwowej w dniu 28 lutego br.

B. dyr. Kandel w P. M. T.

Warszawa 8. 3. (Sin.) Były dyrektor departamentu, Kandel zostaje powołany do Polskiego Monopolu Tytoniowego.

Dymisja wicemin. Błeszyńskiego

Warszawa, 8. 3. (f) Dymisja wiceministra oświaty p. Błeszyńskiego została przyjęta. Ponieważ już poprzednio ustąpił wiceminister Aleksandrowicz, obecnie więc w Ministerstwie W. R. i O. P. nie ma podsekretarzy stanu. Podobno niedługo ma nastąpić nominacja jednego wiceministra.

Posiedzenie sejmowej komisji wojskowej

Warszawa, 8. 3. PAT. Na posiedzeniu komisji wojskowej Sejmu w dniu 7 bm. rozpatrywano projekt ustawy, złożony przez pos. Klimkiewicza o wojennym krzyżu i medalu ochotniczym. Projekt ten referował pos. dr Kobosko.

W wyniku dyskusji postanowiono powołać dla szczegółowego rozpatrzenia projektu specjalną podkomisję, w skład której weszli pos. pos. Klimkiewicz, dr. Kobosko, Głowacki, Doellinger, Csadek i ks. Padacz. Podkomisja pod przewodnictwem prezesa komisji pos. gen. Skwarczyńskiego rozpocznie swe prace dnia 9 bm.

W posiedzeniu podkomisji wezmą udział przedstawiciele prezydium Rady Ministrów i Ministerstwa Spraw Wojskowych. W charakterze rzeczoznawców zaproszeni zostali przedstawiciele kapituły orderu Virtuti Militari i kapituły krzyża i medalu Niepodległości oraz prof. Gembarzewski.

Choroba Ign. Paderewskiego

Paryż. 8. 3. PAT. „Petit Parisien" donosi z Nowego Jorku, że Ignacy Paderewski, który bawi obecnie w Ameryce i miał odbyć tournee koncertowe, musiał odwołać pierwszą serię koncertów, ponieważ zachorował na grypę i lekarze nakazali mu dwutygodniowy wypoczynek. Jednocześnie z grypą Paderewski dostał ataku reumatyzmu, który specjalnie umiejscowił się w przegubie lewej ręki. Biuletyny lekarzy amerykańskich są optymistyczne, jednakże wskutek reumatyzmu nie jest rzeczą pewną, kiedy będzie mógł się odbyć najbliższy koncert Paderewskiego. Na razie lekarze zapisali gorące masaże na lewą rękę

Odroczenia służby wojskowej

Warszawa 8. 3. (Sin.) Ministerstwo Spraw Wojskowych zwróciło uwagę władz administracyjnych na wypadki udzielania odroczeń służby wojskowej z tytułu studiów na wyższych uczelniach szeregowcom z cenzusem, niezdolnym do czynnej służby wojskowej.

DZIŚ w kinie „ATLANTIC" Rewelacyjny przebój United Artist. Realizacji króla reżyserów ROUBEN MAMMOULIANA

DLA CIEBIE SENORITO

NAGA PRAWDA

W gł. rol. słynny tenor opery Metropolitaine NINO MARTINI i urocza, rozkoszna IDA LUPINO. 1000 i jedna przygoda! Romantyzm! muzyka i piosenki meksykańskie. II. Film odznaczony 4 medalami Niebywałe kreacje stworzyli IRENA DUNNE, GARY GRANT. Ten program to nowy triumf naszego repertuaru. Przedstawienia o godzinie 5-tej 7.45 i 9.10 wieczorem.

Obrady Związku Rabinów

Warszawa, 8. 3. (A) Nastrój wzburzenia i rozgoryczenie, jaki zapanował wśród ludności żydowskiej w Polsce po uchwaleniu przez komisję administracyjną Sejmu wniosku o zakazie uboju rytualnego, znalazł swój wyraz na walnym zjeździe rabinów, który zakończył się późną nocą z wtorku na środę. Mimo, że rozesłano zaproszenia na zjazd do wszystkich ministerstw nie przybył na zjazd ani jeden delegat, ani też reprezentant Ministerstwa WR. i OP. Poza rabinami przybyli przedstawiciele kilkuset gmin żydowskich oraz 10 znanych cadyków.

Obrady zostały zagajone przez prezesa Związku Rabinów, rabina Altera z Kalisza, (brata znanego cadyka z Góry Kalwarii), który w swym przemówieniu podkreślił ciężką sytuację ludności żydowskiej, wstrząśniętej na skutek uchwały o zakazie uboju rytualnego. Rabin Alter zauważył, że ludność żydowska przyjęła tą uchwałę jako

zamach na jej uczucia religijne.

Mówca wyraził przekonanie, że w ostatniej chwili znajdą się w Polsce elementy, które

nie dopuszczą do pogwałcenia sumienia milionów Żydów.

Następnie wygłosili przemówienie rabin Lewin z Rzeszowa, rabin Serocki z Łucka, sen. Rubinstein i prof. Schorr w imieniu rabinów z wyższym wykształceniem oraz imieniem rabinatu krakowskiego rabin Frenkel i rabin Ajzenstadt.

Podczas dyskusji złożyli przedstawiciele wszystkich stronnictw politycznych, którzy przybyli na zjazd, deklaracje o

całkowitej solidarności z akcją Związku Rabinów oraz z przyjętymi rezolucjami.

Sprawcy zajść na U. J. K. aresztowani

Lwów 8. 3. (B) Dochodzenia w sprawie zajść na uniwersytecie lwowskim, jakie miały miejsce w dniu 28 lutego w związku z urządzeniem przez polską akademicką młodzież ludową odczytu dra Stanisława Szczotki z Krakowa, doprowadziły już do ujawnienia istotnego przebiegu tych zajść, i w niedługim czasie zostaną definitywnie ukończone. M. in. stwierdzono nazwiska sprawców oraz osób pobitych, jak również i to, że sprawcy zajść zostali odpowiednio uzbrojeni i zgrupowani w lokalu czytelni akademickiej przy ul. Łozińskiego 7.

W dotychczasowym wyniku tych dochodzeń na wniosek prokuratora, sędzia śledczy Sądu Okręgowego po dokonanym w dniu dzisiejszym przesłuchaniu zastosował jako środek zapobiegawczy tymczasowy areszt względem następujących osób: Stefana Kotowicza studenta praw U. J. K., Feliksa Brzezickiego, studenta praw U. J. K., Tadeusza Tarnowskiego studenta medycyny U. J. K., Anatola Kaczalskiego studenta medycyny, Stanisława Zaremskiego studenta medycyny, Mieczysława Szamockiego stud. med., Stanisława Łuckiego stud. praw, Tadeusza Lipskiego stud. praw i Edwarda Posłusznego stud, praw. Wszyscy wymienieni są członkami organizacji młodzieży wszechpolskiej.

Rewolta komunistyczna w Madrycie stłumiona

Madryt, 8. 3. (R) O godz. 11-tej min. 15 zakomunikowano oficjalnie, iż przewódcy rewolty komunistycznej poddali się „Radzie Obrony". Buntownicy otrzymali polecenie powrotu do garnizonów. Wojska „Rady Obrony" mają pozostać na swych stanowiskach i wstrzymać ogień, który wolno im otworzyć tylko, gdyby zostały zaatakowane.

Około godziny 3-ciej nad ranem trwały zacięte walki, które po godzinie ustały. Szczególnie wielkie napięcie walka uliczna w Madrycie miała w pobliżu ambasady francuskiej. Wojska gen. Cesade odniosły w rezultacie zwycięstwo nad komunistami. Komunikacja miejska została dziś z rana w Madrycie ponownie uruchomiona.

Londyn, 8. 3. (R) Reuter donosi z Burgos, iż rewolta komunistyczna miała miejsce nie tylko w Madrycie, lecz również w Murcji, Gudalajarze i Almerii, a także w Kartagonie, gdzie rozruchy jeszcze podobno trwają.

Ks. Alba ambasadorem hiszpańskim w Londynie

Londyn, 8. 3. (R). Hiszpański rząd narodowy desygnował jako swego pierwszego ambasadora w Londynie księcia Alba, któremu rząd brytyjski natychmiast udzielił agreement.

Zgon jednego z ojców Tel Awiwu

Tel Awiw, 8. 3. ŻAT. W 71 roku życia zmarł dziś założyciel gimnazjum Herzlia w Tel Awiwie, jeden z założycieli miasta Tel Awiw, dr. Jehuda Matmon Cohen.

Ujęcie 25 terrorystów arabskich

Haifa, 8. 3. PAT. Podczas obławy w szeregu miejscowości na południe od Haify wojska brytyjskie ujęły 25-ciu terrorystów arabskich, z których jeden został zastrzelony podczas usiłowania ucieczki.

Straszna pomyłka właścicielki apteki

Warszawa, 8. 3. (A). Pod bardzo rzadkim oskarżeniem była dziś sądzona w Sądzie Okręgowym właścicielka składu aptecznego, p. Depsztok, którą pociągnięto do odpowiedzialności za spowodowanie śmierci adwokata Hufnagla. Hufnagel posłał swą służącą po zielony proszek na przeczyszczenie, służąca otrzymała jednak inny zielony proszek, zawierający truciznę na robactwo domowe. Hufnagel po zażyciu proszku zmarł w strasznych męczarniach. Biegły aptekarz stwierdził, że wina Depsztokowej polegała na tym, że nie nalepiła ona na pudełku z proszkami przepisowej karteczki z trupią główką i napisem „trucizna".

Oskarżona broniła się, że służąca niewyraźnie wymieniła nazwę proszku, i to spowodowało omyłkę. Sąd skazał ją na 10 miesięcy więzienia.

NA WYPADEK WOJNY

Anglia rzuci całą swą potęgę na szalę wydarzeń

Doniosłe oświadczenie ministra wojny o zobowiązaniach Anglii wobec Francji

Londyn, 8. 3. (R). Minister wojny Hore Belisha, uzasadniając dzisiaj w Izbie Gmin budżet swego resortu, wygłosił bardzo doniosłe przemówienie, ilustrujące stan brytyjskiej armii lądowej i formułujące sposób wykonania brytyjskich zobowiązań wobec Francji w razie wojny.

Minister zaznaczył na wstępie, że na czoło wszystkich zagadnień wysuwa się obecnie kwestia, jak dalece na wypadek wojny Wielka Brytania winna być gotowa do interwencji na kontynencie europejskim przy pomocy wojsk lądowych. Podstawą strategii brytyjskiej było dotychczas utrzymanie takich sił lądowych, które łącznie z potęgą morską Wielkiej Brytanii wystarczyłyby do zabezpieczenia terytoriów brytyjskich. Powołanie do życia w okresie pokoju armii, jakiej nie wymaga wypełnienie normalnych zobowiązań imperialnych, pociągnęłoby za sobą konieczność przekształcenia istniejącego systemu oraz odbiłoby się na warunkach służby, na przeszkoleniu, wyposażeniu i na organizacji dowództwa.

O ile chodzi o stan liczebny armii lądowej, minister oświadczył, że liczba żołnierzy wszystkich stopni z wyjątkiem jednak wojsk brytyjskich, stacjonowanych w Indiach i Birmie, wynosi 531.353 żołnierzy. W ubiegłym roku liczyła 448.625, wobec czego wzrost efektywów w okresie 12 miesięcy wyniósł około 83 tys. W bieżącym roku finansowym liczba ochotników rekrutowanych do armii regularnej wynosi 40 tys.

Przechodząc następnie do sprawy rezerw na wypadek nagłej konieczności, minister zaznaczył, że armia regularna ma swe własne rezerwy. W razie wojny, rzecz oczywista, rozróżnianie pomiędzy wojskami terytorialnymi a regularnymi zostałoby zaniechane i wojska terytorialne zostałyby wcielone do armii regularnej.

Nawiązując do sprawy zobowiązań wobec Francji, min. Hore Belisha przypomniał deklarację premiera Chamberlaina, która nie pozostawiła żadnej wątpliwości co do pozycji, jaką W. Brytania zajmie w pewnych okolicznościach. „Deklaracja premiera w sprawie solidarności interesów brytyjskich z Francją ma większe znaczenie, aniżeli jakiekolwiek poprzednie oświadczenia, powiedział Belisha. Deklaracja ta nakazuje nam rozważyć i przygotować sprawę zastosowania wojsk polowych na wypadek pewnych ewentualności. Prowadzone między W. Brytanią a Francją rozmowy nie zobowiązały nas jeszcze pod tym względem, oznajmił minister, ale winniśmy być przygotowani na każdą ewentualność. O ile zostaniemy wciągnięci do wojny, to udział nasz, sposoby i zadokumentowanie tego udziału nie będą połowiczne, ani też nie będą oparte na teorii ograniczonej odpowiedzialności. Przeprowadzone rozmowy dotyczyły zawsze planów obrony, a nie agresji".

Minister zakończył zapewnieniem, że W. Brytania opracowała wszystkie szczegóły, dokonała obliczeń dotyczących statków wymaganych do przewozu wojsk. Zasada, na której opiera się opracowany plan polega na tym, że celem dokonania maksymalnego wysiłku w wojnie kontynentalnej organizacja produkcji w czasie pokoju, łącznie z gromadzeniem rezerw musi być dostateczna, aby była zdolna do wyposażenia i utrzymania wszystkich formacji.

Mowa ministra przyjęta została przez Izbę Gmin entuzjastycznie. W kuluarach oceniano wystąpienie ministra wojny bardzo dodatnio.

Londyn, 8. 3. (t) W dyskusji po przemówieniu min. wojny Hore Belisha zabrał m. in. głos b. min. wojny i pierwszy lord admiralicji Duff Cooper, który wystąpił z inicjatywą utworzenia w W. Brytanii specjalnej Legii cudzoziemskiej, składającej się z uchodźców.

Projekt ustawy inwestycyjnej

uchwalony przez komisję budżetową Senatu

Warszawa, 8. 3. PAT. Dzisiejsze obrady komisji budżetowej Senatu poświęcono rządowemu projektowi ustawy o dotacji na FON i o inwestycjach w okresie do 31 marca 1942 r.

Odpowiadając na zapytania i kwestie podnoszone w dyskusji, pan wiceminister Kwiatkowski udzielił wyjaśnień w sprawie niektórych inwestycyj, podkreślając że w zakresie budownictwa państwowego przede wszystkim muszą być dokończone budowle rozpoczęte, jak Zamek Królewski w Warszawie, urząd wojewódzki w Warszawie, budynki K. O P-u, Ministerstwa Sprawiedliwości, Opieki Społecznej i Skarbu. Kredyty na te właśnie cele preliminowano przy realizacji planu inwestycyjnego. P. wicepremier zaznaczył, że minister Skarbu zajmuje się jedynie stroną finansową inwestycyj a nie stroną techniczną, którą należy do odpowiednich resortów. Wyjaśnił również, że projekt ustawy inwestycyjnej został wniesiony łącznie z budżetem na rok 1939/40, a to na życzenie Sejmu, wypowiadane od 2 lat, by prace przewidziane w planie inwestycyjnym już mogły być rozpoczęte wczesną wiosną łącznie z przystąpieniem do wykonywania budżetu państwowego.

Następnie udzielił wyjaśnień podsekretarz stanu w Minsterstwie Komunikacji inż. Piasecki.

W głosowaniu przechodzi projekt ustawy inwestycyjnej z poprawką sen. Kamińskiego.

Na referenta ustawy inwestycyjnej na plenum Senatu wybrano sen. Skoczylasa.

Rektorzy wyższych uczelni u P. Marsz. Śmigłego-Rydza

Warszawa, 8. 3. PAT. W dniu 7 marca br. P. Marszałek Edward Śmigły Rydz przyjął w obecności p. ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego prof. dr. Wojciecha Świętosławskiego, p. rektorów Uniwersytetu Jagiellońskiego dr. Tadeusza Lehr-Spławińskiego, Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego dr. Włodzimierza Antoniewicza, Politechniki warszawskiej dr. Józefa Zawadzkiego, Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego Jana Miklaszewskiego, Akademii Sztuk Pięknych Wojciecha Jastrzębowskiego i Akademii Stomatologicznej dr. Jerzego Kodrakowskiego.

Ofensywa gospodarcza Francji

Minister Gentin uda się do Rumunii

Bukareszt, 8. 3. (R). W tutejszych kołach gospodarczych utrzymują, że w pierwszej połowie czerwca r. b. przybędzie do Rumunii p. Gentin minister przemysłu i handlu Francji, który zabawi tutaj kilka dni. Celem wizyty francuskiego ministra jest zbadanie możliwości rozszerzenia rumuńsko-francuskiej współpracy gospodarczej.

4 dywizje chińskie rozbite przez wojska japońskie

Tokio, 8. 3. (R). Oddziały japońskie, działające w obszarze zlewiska Wielkiego Kanału i rzeki Yon po zajęciu miast Hwaiyin, Skwoyang i Paoying rozbiły 4 dywizje chińskie, które znajdują się w całkowitej rozsypce. Straty chińskie wynoszą 6017 zabitych, 6 dział, 3 granatniki, 30 ciężkich i 1636 lekkich karabinów maszynowych.

Lotnictwo japońskie bombardowało dziś obiekty wojskowe w m. Liangczou (230 km. na północ od m. Lanczou —— stolicy prowincji Kansu) oraz m. Sian (stolica prowincji Szensi). Po skutecznym bombardowaniu lotnicy japońscy bez strat powrócili do swych baz.

Japonia nie odczuwa sankcyj — mówi min. Arita

Tokio, 8. 3. (R). Minister spr. zagr. Arita oświadczył w parlamencie, iż nie daje wiary, aby kredyty angielsko-amerykańskie dla rządu Czang-Kai-Szeka były udzielone w celu wywarcia presji finansowo-gospodarczej na Japonię.

Minister wojny gen. Itagaki oświadczył, iż Japonia nie odczuwa sankcyj gospodarczych, zastosowanych przez niektóre kraje w stosunku do Japonii i nie natrafia na żadne trudności w zakupach za granicą.

Rokowania japońsko-sowieckie

Tokio, 8. 3. (R). Powrócił z Berlina do Moskwy ambasador japoński Togo, który wznowił rokowania w sprawie sowiecko-japońskiego układu o rybołówstwie, i odbył już dwie rozmowy z komisarzem Litwinowem. Przedstawiciel japońskiego ministerstwa spraw zagranicznych oświadczył, iż rząd japoński dąży do załatwienia tej oprawy w sposób ugodowy.

Pomoc finansowa Anglii dla Chin

Londyn, 8. 3. (R) Sir John Simon oświadczył w Izbie Gmin, że rząd chiński utworzył fundusz stabilizacyjny wynoszący 10 milionów funtów szterlingów. Dwa banki angielskie subskrybowały 5 milionów funtów, pozostałe 5 milionów pokryją 2 państwowe banki chińskie.

„S C A L A"
DZIŚ I JUTRO o 7.15 i 9.15
PIĘCIORACZKI WARSZAWSKIE
ŻELICHOWSKA, ANDRZEJEWSKA, KRUKOWSKI, GIERASIŃSKI, PAWŁOWSKI,
W PRZEBOJOWEJ REWII
„COŚ WISI W POWIETRZU"

Przeciw ustawie o neutralności wypowiedział się prezydent Roosevelt

Waszyngton, 8. 3. (R). Według dalszych doniesień prez. Roosevelt wypowiedział się na wtorkowej konferencji prasowej przeciwko obecnej ustawie o neutralności St. Zjedn. A. P. i oświadczył wręcz, że ustawa ta służy raczej wojnie, aniżeli pokojowi. Dlatego też ustawa musi ulec zmianie.

Kronika krakowska

Dyżury aptek

Dziś mają dyżur nocny apteki: Grodzka 22, Pl. Matejki 3, Pl. Inwalidów 7, Retoryka 1, Krakowska 19, Długa 88, Brodzińskiego 1, Rakowicka 12.

Po zgonie bł. p. prez. Tadeusza Epsteina

Duże wrażenie wywołała w Krakowie wiadomość o zgonie bł. p. prez. Tadeusza Epsteina, jednego z najwybitniejszych działaczy na terenie gospodarczo-społecznym.

Urodzony w roku 1870 błp. Tadeusz Epstein rozpoczął swą pracę na terenie krakowskiej Izby Przemysłowo - Handlowej w 32-gim roku swego życia, kiedy to wybrany został radcą Izby.

Rozwijając szeroką działalność wybrany został w roku 1907 członkiem prezydium Izby, a w roku 1913 objął stanowisko wiceprezesa, które pełnił aż do roku 1918.

W okresie odzyskania niepodległości i budowy Państwa Polskiego obejmuje błp. Tadeusz Epstein odpowiedzialne stanowisko prezesa Izby Przemysłowo-Handlowej, na którym to stanowisku pozostaje bez przerwy aż do roku 1935. W tym to czasie sprężystą dłonią prowadzi agendy tak ważnej placówki gospodarczej, zdobywając sobie uznanie wszystkich sfer. W jakiś czas po ustąpieniu ze stanowiska prezesa, wybrany został jako reprezentant sekcji przemysłowej wiceprezesem Izby które to stanowisko piastował aż do ostatniej chwili.

Niezależnie od prac na terenie samorządu gospodarczego, Zmarły był wybitnym działaczem w całym szeregu instytucyj komercjalnych, finansowych i społecznych. M. in. był członkiem Państwowej Rady Kolejowej, Państwowej Rady Celnej i Państwowej Rady Finansowej.

Był założycielem i prezesem Giełdy pieniężnej w Krakowie oraz założycielem Giełdy Zbożowo-Towarowej w Krakowie. Ponadto był prezesem Kuratorium b. Wyższego Studium Handlowego oraz prezesem Kuratorium Krakowskiej Szkoły Ekonomiczno-Handlowej.

Dla zasług na terenie przemysłu wybrany został wiceprezesem Centralnego Związku Przemysłu Polskiego i wiceprezesem Związku Przemysłowców w Krakowie. Wreszcie zasiadał w szeregu Rad Nadzorczych i przez dłuższy okres czasu był radcą miejskim w Krakowie.

Zmarły odznaczony był komandorią i krzyżem oficerskim orderu „Polski Odrodzonej".

Wyprowadzenie zwłok na miejsce wiecznego spoczynku nastąpi jutro, w piątek 10 bm. o godz. 12-tej w południe.

Polska delegacja naukowa na kongresie rolnictwa tropikalnego

Z Polski wyjechała do Rzymu, a stamtąd do Tripolisu, na kongres rolnictwa tropikalnego i subtropikalnego oficjalna delegacja naukowa, w skład której wchodzą profesorowie Uniwersytetu Jagiellońskiego, wydziału rolniczego, w osobach: dr Jana Włodka, dr Kazimierza Reupperta, dr Stefana Schmidta oraz z Szk. Gł. G. W. w Warszawie dr prof. Marian Górski. Kierownikiem tej oficjalnej delegacji naukowej jest prof. dr Jan Włodek.

Należy podkreślić, że po raz pierwszy na zjazd tego rodzaju zaproszono oficjalnie polskie sfery naukowe.

Skazanie sprawców ciężkiego pobicia

W październiku ubiegłego roku w nocy w Borku Fałęckim na Michała Zycha napadli Władysław Witkowski i Józef Ogrodnik i tak ciężko go pobili, że Zych doznał wstrząsu mózgu i uszkodzenia górnej szczęki. Nad to napastnicy wybili szyby w mieszkaniu pobitego. We środę obaj napastnicy stanęli przed sądem Okręgowym w Krakowie. Witkowski został skazany na 1 i pół roku a Ogrodnik na 10 miesięcy więzienia.

KOMUNIKATY

— HASZACHAR-PRZEDŚWIT. Dziś godz. 8 wieczór plenarne zebranie w lokalu przy ul. Zyblikiewicza 8. Na porządku dziennym ważne sprawy organizacyjne, referat tow. dra L. Hechta n. t.: „O właściwą drogę polityki krajowej". Obecność członków obowiązkowa.

— IZBA PRZEMYSŁOWO-HANDLOWA W KRAKOWIE zawiadamia, że w dniach od 10 września do 1 października br. odbędą się XIV Targi Międzynaroodwe w Salonikach. Targi te są licznie obsyłane przez kraje Europy południowo-wschodniej, dając kupcom i przemysłowcom sposobność do nawiązania nowych stosunków handlowych.

— NALEPKI OKIENNE NA DZIEŃ 18 MARCA. Celem uczczenia imienin Marszałka Edwarda Śmigłego Rydza wyszły nakładem Zarządu Okręgu V. Związku Strzeleckiego w Krakowie, Oleandry, Al. 3-go Maja 7. III. p. nalepki w cenie 10 gr. Dochód z rozsprzedaży powyższych nalepek przeznacza się na cele wyszkoleniowe P. W. w Z. S.

— BIBLIOTEKA PRAWNIKÓW ŻYDÓW U. J. podaje do wiadomości, że Walne Zebranie odbędzie się 11 bm. godz. 7 wiecz. w sali Z. D. A. Przemyska 3.

— WALNE ZEBRANIE TOW. NEUROLOGICZNEGO. W piątek ,dnia 10 marca br. o godz. 19 min. 15 odbędzie się w sali wykładowej Kliniki neur.-psych. U. J. Walne Zebranie Towarzystwa Neurologicznego z następującym programem: 1) Sprawozdanie ustępującego Zarządu za rok 1938: a) sprawozdanie Sekretarza, b) sprawozdanie Skarbnika, 2) Sprawa Oddziału Polskiego Towarzystwa Neurologicznego w Krakowie. 3) Przyjęcie nowych członków. 4) Wnioski. 5) Komisja rewizyjna. 6) Wybór nowego Zarządu. — Następnie odbędzie się zwyczajne posiedzenie naukowe Krakowskiego oddziału Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego i Krakowskiego Towarzystwa Neurologicznego z następującym programem: 1) Dr Bornstein: Trzy przypadki guzów przysadki (akromegalia, dystophia hypogenitalis, zespół Simonsa). 2) Dr Wander: Przyp. schorzenia przedniego płata przysadki (etiologia i leczenie). 3) Doc. Ślączka i dr Chłopicki: Przyp. sekcyjny guza Lindau'a.

Błp.

LOBEL TRAU

zmarł po długich a ciężkich cierpieniach dnia 8 marca 1939, przeżywszy lat 63.

Wyprowadzenie zwłok z domu żałoby przy ul. Koletek 3 odbędzie się dziś, dnia 9 b. m. na cmentarz żydowski przy ul. Miodowej.

RODZINA

Godzina pogrzebu podana będzie w klepsydrach.

Losowanie 3-proc. Prem. Poż. Inwest. II emisji z dn. 6. III. 39 r.

Pierwsza liczba oznacza Nr serii, druga — Nr obligacji.

Po 500 zł: 168-30 418-15 517-30 539-15 611-20
1098-30 1133-37 1465-20 1470-30 1601-20 1683-15
1864-15 2076-20 2268-15 2330-37 2603-15 2619-37
2615-20 2945-20 3035-37 3068-37 3093-20 3261-30
3467-30 3528-37 3698-30 3740-30 4283-20 4291-37
4325-30 4343-30 4460-30 4760-15 4875-15 4954-30
4955-30 5411-30 5495-20 5477-30 5528-30 5994-15
6238-15 6249-15 6312-20 6592-20 6604-15 6659-15
6891-30 7201-30 7208-15 7313-20 7373-15 7541-20
7675-30 7704-15 7771-20 7813-30 7901-30 8063-30
8499-37 8514-15 8626-37 8701-15 8763-20 9015-20
9058-37 9110-37 9110-30 9337-30 9380-37 9545-37
9594-30 9644-20 9776-30 10055-20 10092-37 10445-15
10489-30 10520-37 10660-20 10711-15 10717-20
10778-37 10791-30 10826-30 10866-30 10942-30
10954-37 10978-30 11406-37 11463-20 11652-15
11652-15 11854-30 11905-30 11947-15 12091-15
12520-30 12536-30 12530-15 12981-30 13054-15
13150-15 13274-37 13494-30 13541-20 13589-15
13791-37 14081-37 14108-37 14220-37 14258-20
14721-37 14779-37 14795-30 14974-37 15038-30
15215-15 15234-20 15315-15 15497-30 15847-15
15893-15 15924-30 16110-20 16183-30 16250-30
16269-20 17147-30 17158-20 17228-30 17344-20
17367-30 17401-37 17436-37 17646-37 17676-30
17793-30 18058-20 18169-37 18225-30 18459-37
18637-37 18733-30 18766-15 19041-30 19211-30
19254-30 19289-30 19319-20 19351-20 19472-30
19531-37 19594-30 19654-30 19706-20 19860-20
20082-15 20170-30 20224-20 20335-37 20401-30
20418-30 20632-30 20632-30 20687-30 20827-30
21261-37 21357-15 22160-30 22160-30 22243-20
22257-30 22324-30 22473-30 22525-30.

z dnia 7-go marca 1939 r.

Po 300 zł: 39-35 111-23 219-35 269-23 393-35
439-11 580-23 675-22 892-36 910-23 984-11 1217-22
1344-35 1405-35 1503-35 1513-11 1724-23 1957-35
1987-11 2091-11 2198-11 2337-23 2393-36 2457-11
2438-36 2475-11 2510-36 2506-23 2552-22 2572-36
2621-22 2719-35 2789-23 2811-22 2940-35 2944-35
3001-11 3053-11 3054-11 3261-36 3556-35 3903-36
3893-36 4042-22 4075-35 4157-36 4166-23 4337-23
4405-22 4501-22 4554-23 4555-11 4638-23 4669-36
4652-22 4706-22 4723-36 4778-11 4817-23 4843-36
4873-23 4930-35 4975-11 5169-11 5244-36 5274-36
5301-36 5323-36 5331-11 5308-22 5496-22 5507-35
5576-35 5612-22 5715-23 5716-23 6796-36 5820-22
5878-11 5979-22 6141-11 6180-23 6334-11 6337-36
6530-23 6525-35 6531-36 6562-23 6677-23 6667-11
6671-36 6711-35 6750-23 6785-36 7070-22 7140-35
7159-11 7195-23 7347-35 7409-22 7408-35 7430-36
7498-22 7540-11 7565-36 7599-22 7625-11 7738-36
7752-36 7758-23 7757-35 1804-36 7837-35 7872-36
7874-35 7910-23 7915-35 7952-35 8031-23 8082-36
8137-11 8147-11 8234-23 8251-36 8298-23 8297-36
8359-23 8389-23 8402-35 8419-35 8523-22 8589-22
8782-23 8823-22 8823-35 8874-11 8903-36 8981-11
9025-35 9040-22 9073-23 9096-23 9013-22 9193-35
9269-23 9300-11 9309-22 9433-11 9566-36 9566-36
95597-23 9644-35 9646-23 9789-22 9860-36 9876-11
10133-36 10153-35 10172-23 10260-23 10265-35
10345-23 10377-35 10366-23 10454-35 10504-11
10860-11 10895-11 11253-22 11263-11 11507-22
11400-36 11400-36 11442-22 11478-23 11579-22
11667-11 11691-11 11729-23 11740-11 11741-11
11800-11 11803-35 11857-36 11910-22 12060-22
12065-23 12086-36 12154-35 12235-23 12229-36
12259-36 12259-35 12298-35 12372-36 12394-35
12517-22 12512-11 12554-11 12626-11 12666-36
12705-11 12785-35 12894-22 12940-23 13171-36
13199-36 13219-23 13400-11 13415-36 13422-22
13486-35 13646-22 13711-23 13736-11 13740-36
13813-22 13825-36 13872-25 13993-35 13997-11
14140-22 14169-22 14243-36 14320-36 14546-11
14669-36 14714-23 14741-35 14759-36 14853-36
14886-22 15330-35 15363-55 15451-11 15524-36
15584-35 15711-11 15742-22 15833-23 15897-11
16031-35 16161-35 16190-35 16267-22 16274-22
16304-11 16409-11 16430-22 16481-22 16483-36
16492-36 16530-36 16530-36 16561-23 16622-36
16623-11 16741-23 16783-22 16777-22 16836-36
16901-22 16977-36 16985-23 17033-22 17037-22
17163-22 17289-36 17552-22 17550-35 17615-35
17646-11 17674-35 17717-11 17806-22 17880-22
17885-22 18065-11 18074-35 18149-23 18266-11
18266-23 18411-22 18435-22 18515-23 18530-22
18570-11 18777-35 18849-23 18852-36 18882-36
189-38-22 18950-35 18954-11 18984-22 19008-35
19023-23 19124-35 19149-36 19193-35 19241-36
19377-23 19399-36 19476-11 19508-11 19726-35
19864-11 19879-22 19907-23 19911-22 20067-22
20102-23 20253-35 20350-36 20391-35 20432-23
20431-11 20451-35 20460-35 20520-23 20521-22
20724-35 20855-11 20964-23 21085-22 21128-11
21153-11 21163-36 21165-36 21317-23 21362-11
21431-22 21509-35 21664-23 21716-11 21809-22
21859-11 21931-23 219-58-23 22002-35 22145-23
22187-23 22227-22 22247-22 22275-35 22316-22
22381-23 22939-11 22421-35 22430-36 22447-36
22440-35 22452-11 22488-22 22540-35 22528-23
22656-36 22695-35 22836-36 22864-22 22948-22
22986-11 22999-23.

Lustro nie kłamie

gdy ukazuje Twym zdziwionym oczom śliczną twarz młodej kobiety. Regularne stosowanie CRÈME SIMON „pielęgnującego“ i CRÈME SIMON M. A. T. „upiększającego“, opartych na specjalnym połączeniu substancyj odżywczych, utrzymuje jędrność i młodzieńczą żywotność skóry nawet w wieku 50-iu lat. Oba kremy Simon zwalczają starość, usuwają zmarszczki, udelikatniają cerę.

CRÈME SIMON
CRÈME SIMON M.A.T.

Wolne posady

MAGISTRA(y) bez praktyki lub drogerzysty z prawem zarządu poszukuję do drogerii prowincjonalnej. Zgłoszenia z podaniem warunków kierować Admin. „Nowego Dziennika“ pod „1515“ 1515k

POSZUKUJĘ się zdolnego sprzedawcy w branży radiowo-rowerowej obznajomionego z montażem. Zgłoszenia „Irwing“ Kraków, Grodzka 60. 1510k

STENOGRAFII polskiej — (niemieckiej) maszynopisma wyucza znany pedagog-specjalista Marczewski, Kraków, Rynek 9. 1511k

FABRYKA wódek poszukuje wykwalifikowanego destylatora oraz przedstawicieli na Kraków i okolicę. Oferty: Admin. „Nowego Dziennika“ pod „2687“. 1408g

WYCHOWAWCA — praktykant poszukiwany od zaraz do zakładu sierot. — Znajomość j. hebrajskiego pożądana. — Oferty składać w Admin. „Nowego Dziennika“ pod „2707“. 1419g

PANIENKĘ z branży bławatnej przyjmę zaraz. Kalwaryjska 3 Klapholz. 1413g

NOWOOTWARTA księgarnia antykwaryczna zatrudni panienkę Kwalifikacje niewymagane Kaucja. Kraków, Grodzka 11. 1412g

Pocztę szyfrową inseratową należy wrzucać w ciągu całego dnia **tylko do skrzynki** wmurowanej w bramie przed „Nowym Dziennikiem“ a którą opróżnia się 6 razy dziennie.

Posad poszukują

PANI z towarzystwa, kulturalna, reprezentacyjna, była zarządzająca największego zakładu leczniczo-dietetycznego pod Warszawą — poszukuje posady zarządzającej, ewentualnie w skromnych ramach współdzierżawy pierwszorzędnego pensjonatu. Posiada rozległe znajomości, stosunki w najelegantszym środowisku Warszawy, Łodzi. — Zgłoszenia: „Fachowa“ Biuro Ogłoszeń Stattera, Kraków. 1447k

FIRANKI, serwety, bieliznę, szlafroki, bluzki wykonuje **PIERWSZORZĘDNIE** według najnowszych modeli **POLA FREYLICHOWA**, Kraków Karmelicka 7, m. 11 tel. 188-45. 1099k

UWAGA! Przerabiam kapelusze według najnowszych fasonów po 1.40, nowe 4 zł. Augustiańska 3 m. 3. 1264g

BANKOWIEC KORESPONDENT polsko-niemiecki, — znający przepisy dewizowe szuka zajęcia w godzinach wieczornych. Oferty: Księgarnia Wiener, Katowice, Szopena 8 „Korespondent“. 1513k

EMIGRANTKA, znajomość angielskiego, francuskiego perfekt, szuka posady do dzieci. Oferty księgarnia Wiener, Katowice, Szopena 8 pod „Młoda“. 1515k

UWAGA! — Uczony, młody, silny szofer szuka zajęcia od zaraz. Przyjmie każdą pracę. Zgłoszenia Admin. „Nowego Dziennika“ pod „1425“. 1425g

PRZEDSTAWICIEL dobrze zaprowadzony na terenie Górnego Śląska, Zagłębia Dąbrowskiego i Śląska Zachodniego, w branży kolonialno-delikatesowej, przyjmie przedstawicielstwo poważnej firmy. Pierwszorzędne referencje. Oferty kierować: Katowice, skr. pocztowa 710. 1514k

▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼

KRAWCOWA, która dziennie uszyje najelegantszą suknię poszukuje prywatnej pracy. Ceny przystępne. — Goldstein, Sołtyka 6. 1411g

DEKORATOR, umiejący dekorować wystawy, poszukuje pracy. Wykonuje nowoczesne pisma, druki i cyfry gustownie i tanio. Adresować: Paulińska 30, — mieszkanie 8. 968g

Matrymonialne

KTÓRY z Panów pomoże znaleźć posadę bezrobotnej samotnej urzędniczce. Przyjęłaby ewent. propozycje matrymonialne panów w wieku 40—45 lat. Zgłoszenia Admin. „Nowego Dziennika“ pod „2688“. 1409g

Lokale

POSZUKUJĘ dla siostry pokoju (własna pościel). — Oferty z podaniem warunków do Admin. „Nowego Dziennika“ pod „2407“.

POKÓJ piękny, frontowy, umeblowany, pełnokomfortowy dla 2 panów z utrzymaniem lub bez z osobnym wejściem do wynajęcia. Starowiślna 80/3. 1427g

DWUOSOBOWY, piękny, — komfortowy pokój, częściowe utrzymanie, do wynajęcia. Floriańska 32 m. 9, tel. 216-54. 1507k

POKÓJ elegancki komfortowy wolny od 15 marca. — Brzozowa 7/8. 1407g

LOKAL frontowy — dwie ubikacje zaraz do wynajęcia. Gertrudy 7. 7056k

DO wynajęcia dwa duże pokoje frontowe nadające się na biuro przy ul. Straszewskiego. Zgłoszenia Admin. „Nowego Dziennika“ pod „2711“. 1422g

NA biuro 2 pokoje śródmieście. I piętro do wynajęcia. Zgłoszenia tel. 109-77. godz 4—6. 1417g

Różne

AKCJE, wszelkie **PAPIERY** państwowe, **LISTY** zastawne — kupuje — sprzedaje Kantor wymiany Henryka **SPERLINGA**, Kolektura „**KLASÓWKA**“ Kraków, Rynek, róg Siennej. 1362k

BEZPŁATNY, REKLAMOWY tydzień naprawy **DYWANÓW** Perskich, Kilimów w **TKALNI** Chodników, Kraków, Józefa 2. — Telefon 173-98. 1415g

CHODNIKI, dywany, kilimy z odpadków. **TKALNIA** Kraków, Starowiślna 49 — Tamże artystyczna naprawa dywanów. 1054g

WYKWINTNE obiady — za 1 zł wydaje inteligentna rodzina żydowska. Brzozowa 12/3. 2249k

PIERWSZORZĘDNA siła samodzielna stenotypistka, korespondentka polsko-niemiecka zmieni posadę. Zgłoszenia „927“ Biuro Ogłoszeń Stattera, Rynek 8. 1519k

ZNISZCZONE torebki damskie odnawiam, Dietla 34/8. 1399g

UNIEWAŻNIAM zgubioną książeczkę wojskową na nazwisko Rubin Kurtz ur. 1894 r. Warszawa, wydaną przez PKU. Kraków-Miasto. 1416g

CUDZOZIEMKA UDZIELA ANGIELSKIEGO początkującym i zaawansowanym. Konwersacja i korespondencja handlowa. Katowice, tel. 358-55.

Nauka i wychowanie

ANGIELSKIEGO KARMEL KOLETEK TRZY 615g

KURSY KROJU HALPERN ÜSSEROWEJ zaczynają nowy kurs. Wpisy: **KRUPNICZA 18**. 1267g

ANGIELSKI, — francuski — niemiecki — metodą Ansona: Krowoderska 5. Złotych cztery miesięcznie. 1039g

STENOGRAFII wraz z maszynopisaniem wyuczysz się najszybciej u fachowej specjalistki **ZOFII SCHÖNGUTÓWNY** WW. Świętych 8, 1 p. Telefon 109-97. Opłata miesięczna 12 zł. 1369k

ANGIELSKI na odległość! Żądajcie szczegółów. Prof. Dr Roman Thorn, Kraków, Grodzka 42. 1316g

ANGIELSKIEGO początkujących, zaawansowanych — literatura — gramatyka — przedmioty handlowe. Zdolnych, pilnych do 3 miesięcy. Starowiślna 41/8. 919k

TAŃCZYĆ — WYUCZAM — INDYWIDUALNIE: TELEFON 220-59. 1421g

SPROSTOWANIE.

W oświadczeniu p. L. Sterna-Goldsteina z dnia 25 lutego 1938 r. zaszła omyłka, a mianowicie zamiast słów: „Jakobym podawał, że sprzedają dywany, podszywając się pod ich wyroby“ — winno być: „Jakobym podawał, że SPRZEDAJĘ“. 8335g

Kupno

HALLO! Telef. 168-21. Garderobę noszoną kupuję, płacę najwyższe ceny. Goldberg, Gazowa 11. 309k

KONCESJONOWANA firma kupuje wszelką noszoną garderobę, obuwie, bieliznę. Płaci najwyższe ceny. — Fuks, Kraków, Starowiślna 74, Telefon 210-18. 3481k

Sprzedaż

TELEGRAM. Firma Szymon Tauber, Kraków, Stradom 2 i Starowiślna 27 urządza **JARMARK** wysprzedażowy. 1134k

OKAZYJNIE sukna, wełny, jedwabie. „Bławatnia okazyjna“. Krakowska 6 I p. 6/1ig

MASZYNY do pisania biurowe, walizkowe w olbrzymim wyborze hurtownie i detalicznie poleca „**MASZYNODOM**“, Kraków, Zwierzyniecka 1. 1288k

ODCISKI usuwa niezawodnie „**RIGO**“, 50 groszy. Drogeria **SCHAPSENSOHNA**, Kraków, Plac Nowy. 1292k 1292k

NADESZŁY najmodniejsze **KUPONY** (ubrania, płaszcze, kostiumy), ceny bezkonkurencyjne Skład Resztek Bielskich. J. MÜNTZ, — Stradom 16 (W PODWÓRCU) telef. 140-82. 1289k

MEBLE LAKIEROWANE! PIERWSZORZĘDNE! NAJTANIEJ! SCHOR, BRACKA 6, STAROWIŚLNA 8. 1212k

ŻURNALE MANEKINY NAJTANIEJ POLECA **S. OHRENSTEIN** Kraków, GRODZKA 33 (w podwórcu), Tel. 222-82 ZAMÓWIENIA Z PROWINCJI ZAŁATWIAM ODWROTNIE. 462

KAMIENICĘ trzechpiętrową, 27 pokoi, sklepy, dochód **MIESIĘCZNY** 670.— złotych, cena 60.000.— **GOTÓWKĄ** 45.000.— sprzeda **POSNER-BALKEN**, Kraków, Sebastiana 7, telefon 143-63. 1506k

Zdrojowiska

RABKA. Pierwszorzędny pełnokomfortowy **PENSJONAT STORCHOWEJ** — „**JEDYNACZKA**“ tel. 273 — otwarty cały rok — poleca pokoje z bieżącą ciepłą, zimną wodą, wykwintnym utrzymaniem od zł 5.— 1203k

ZAKOPANE. — Pensjonat „Kampanula“ — Droga do Białego, piękne położenie, kuchnia znana, przyjmuje po Zł 5.— dziennie. Zarząd Feischussowie. 1302k

ZAKOPANE. Pełnokomfortowy pensjonat „**WOŁODYJÓWKA**“ telef. 1474, poleca pokoje na marzec i kwiecień po cenach zniżonych. Zarząd Stambergerów. 1435k

ZAKOPANE. — Pełnokomfortowy hotel - pensjonat „**NELLIN**“, bieżąca ciepła, zimna woda, pokoje słoneczne, znana kuchnia wykwintna. Zarząd **SCHERER-REBENOWA**, telefon 1714 **CENY POSEZONOWE ZNIŻONE.**

ZAKOPANE. — Pensjonat „Irusia“ droga do Białego, telefon 19-49. Pierwszorzędna kuchnia rytualna. Bajtnerowie. 119k

INSERATÓW DROBNYCH nie przyjmuje się telefonicznie tylko wprost w Administracji i wyłącznie ZA GOTÓWKĘ

Pocztę szyfrową odbierać można tylko w ciągu 14 dni od daty ukazania się odnośnego inseratu.

KRYNICA, PENSJONAT LOTOS (Naprzeciw Nowych Łazienek) pod zarządem **Drowej R. i S. Warhaftigowej** **Pełny komfort** — Ciepła i zimna woda — Pokoje słoneczne — Kuchnia wykwintna — **Ceny niskie**

HISZPAŃSKIEGO języka wyucza początkujących, zaawansowanych. Zgł **ZAMOJSKIEGO 22/4**

PRENUMERATA w Krakowie z odnoszeniem i bez odnoszenia oraz na prowincji
i z przesyłką pocztową . . . miesięcznie zł 4.30 kwartalnie zł 12.90
Zagranicą z przesyłką pocztową miesięcznie zł 7.50 kwartalnie zł 22.50

OGŁOSZENIA. Podstawą obliczeń jest 1 milimetr w jednym łamie. Strona w tekście i nadesłanem ma 3 łamy po 76 mm. Strona za tekstem ma 6 łamów po 38 mm. Najmniejsze ogłoszenie drobne liczymy za 10 słów.

CENY w złotych: I strona 1.25. Tekst 1.00. Nadesłane 0.75. Za tekstem 0.25. Drobne od słowa 10 groszy. Dla poszukujących pracy 5 groszy. Gratulacje i kondolencje do 4 wierszy zł 5.—. Ogłoszenia ślubne i zaręczynowe zł 10.— Podziękowania lekarskie do 25 mm zł 10.— Nekrologi (klepsydry) do 60 mm w I. łamie zł 20.— Za zastrzeżenie miejsca dolicza się 25%, za druk kolorowy 50%.

„NOWY DZIENNIK“ wychodzi codziennie, także w poniedz. i dni poświąt.

Wydawca: Za spółkę Wyd. „Nowy Dziennik“: Zygmunt Hochwald. — Redaktor: Dr. Mojżesz Kanfer.
Nowa Drukarnia Dziennikowa, Kraków, Orzeszkowej 7. — pod zarządem Maksymiliana Feldmana.